

A
SHORTER
ENGLISH-NEPALI
DICTIONARY

संक्षेप
अंग्रेजी-नेपाली
शब्दकोश

A
SHORTER
**ENGLISH-NEPALI
DICTIONARY**

संक्षेप
अंग्रेजी-नेपाली
शब्दकोश

MAJOR T. WARREN

ASIAN EDUCATIONAL SERVICES
NEW DELHI ★ MADRAS ★ 1991

ASIAN EDUCATIONAL SERVICES.

* C-2/15, S.D.A. NEW DELHI-110016

* 5 SRIPURAM FIRST STREET, MADRAS-600014.

 AES

120---

First published: 1944 Abbottabad

First AES Reprint: 1988

Second AES Reprint: 1990

Third AES Reprint: 1991

ISBN: 81-206-0304-4

Published by J. Jetley

for ASIAN EDUCATIONAL SERVICES

C-2/15, SDA New Delhi-110016

Processed by APEX PUBLICATION SERVICES

New Delhi-110016

Printed at Nice Printing Press

Delhi-110092

FOREWORD.

I. Note on the Roman and Nagri spelling used :

(a) Roman Vowel sounds :

a...pronounced as in Hun, hut, aught etc.

á...pronounced as in hard, past etc.

i...pronounced as in seen, lean etc.

u...pronounced as in wood (the Nagri uses two 'u' sounds, one short as shown here, and the other long as in 'school, pool' etc. A reference to the Nagri will show which sound is used even by those unfamiliar with the script, if it is remembered that the short U is written , and the long)

e...pronounced as in pay, say, etc.

ai...pronounced as in my, sigh etc. (Where the 'a' is not marked as long, it must be pronounced short : where the long, 'ái' appears, both vowels must be clearly sounded.)

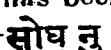
o...pronounced as in boat, poke etc.

au...pronounced as in cow, now, how etc. (With reference to the use of long and short 'a', see note above on 'ai'.)

(b) Nasals :

Wherever a nasal sound is used, this has been shown by the use of the italic 'n'. This should not be pronounced as an 'n' : its use is simply to indicate a nasalisation of the preceding vowel.

II. I have endeavoured as far as possible when printing the verb infinitives to follow a usage that will help the student in the formation of the tenses. This requires some explanation.

Where the infinitive ending, '—nu', is preceded by a consonant the different tense and personal endings are simply added to this root. This has been shown in the Nagri by the use of the 'halant' thus:— on the preceding consonant.

(ii)

Where the '—nu' is preceded by an '—àu', this 'u' is always nasalised. This has been shown in both the Roman and the Nagri scripts. Whenever, in the formation of a tense, a 'd' or a 'chh' are added to the root, this 'uz' remains. Where, however, a 'y' or a vowel is added, the 'un' is dropped and the ending added to the 'à'.

e.g. Infinitive àunnu—to come
Root àun—
Present Tense àunchha, (N.B. 'chh' added)
Present Participle àunlà

BUT Conjunctive Participle àera
Past Tense àyo
Perfect Participle àeko (N.B. 'y' or vowel added)

This rule holds also where the Infinitive '—nu' is preceded by any nasal vowel, except that in this case the *nasal* only is dropped before a 'y' or a vowel.

Where before the Infinitive '—nu' there appears a short 'an' this 'n' appears before a 'd' or 'chh', but the 'a' short is also dropped before a 'y' or a vowel.

e.g. Infinitive pakraunnu — to catch
Root pakran—
Present Tense pakraunchha
Past Tense pakryo

I hope that the greater ease and confidence in the use of the dictionary which this spelling gives will enable purists to forgive me the slight changes which I have sometimes made in the usual Roman and Nagri form of the spelling of some verbs.

I am aware that many words have been omitted ; but hope that what have been included will enable the student to enlarge his working vocabulary : for the rest he is advised to learn the script and refer to Professor Lilley Turner's 'Dictionary of the Nepali Language'.

Abbottabad
August, 1944.

T. W.

A

a	yotà, eutà	योटा, एउटा
ability	gun, shakti	गुण, शक्ति
(skill)	sip	सिप
able, to be	bhiyàunnu	भियाउनु
about (numbers)	jatiko	जतिको
(time)	tira	तीर
(concerning)	(ko) bara mà	(को) बार मा
to be to	ántnu	आंटनु
above	mànthi	मांथी
	umhbo	उंभो,
(upwards)	uncha	उंचा
	mástira	मासतीर
(more)	besi, jyàsti	बैसि, ज्यास्ति
absent	gair hàzir; gailhàzir	गैरहाजिर गैलहाजिर
abuse	gàli	गाली
accident	ghataná	घटना
account (money)	hisáb	हिसाब
accoutrements, equipment	ashàb	असबाब
accusation	dosh	दोष
(complaint)	phiràt	फिरात
to accuse	dosh làçauunnu	दोष लगाउनु
ache, to (pain)	dukhnú	दुखनु
across (on the other side of)	pàri	पारी
add, to,	jornu	जोडनु
	jamma garnu	जम्मा गर्नु
	misàunnu	मिसाउनु
(part. refill plate)	thapnu	थपनु

address, an (letter etc.)	patta	पत्ता
	thekànà	ठेकाना
(speech)	upades	उपदेस
adhere, to (stick to)	tà'snu	टांसनु
admit to, (e.g. fault)	mànnu	मान्न
adornment (ornament)	gahanà	गहना
advance to	aghi barnu	अधि बड्नु
	aghi sarnu	अधि सर्नु
advice	sallàh	सल्लाह
afraid to be	daràunnu	डराउनु
	jhasanga huznu	भसंग हुनु
after (prep.)	(ko) pachhi	पछि
	(ko) pachhàri	पिछाडि
(adv.) same as above	without 'ko'	
afternoon	dopahari pachhi	दोपहरी पछि
	sà'jha	सांझ
again	pheri	फेरी
against (versus)	(ko) biruddhima	(को) बिरुद्धमा
	biruddha	बिरुद्ध
(opposite to)	(ko) sà'zmu	(को) सांसु
age	umer	उमेर
agile; alert	phurtilo	फुरतीलो
	táto, chànàkho	तातो, चनाखो
ago	agàri	अगाडि
	bhayò	भयो
agony	pira	पीडा
agree, to	milnu	मिल्नु
	ek man ko huznu	एक मन को हुनु
	ràji huznu	राजि हुनु

agreeable (pleasant)	manpardo	मनपर्दो
	ruchdo	रुचदो
agreement	bàchà	बाचा
agriculture	kheti kisàn	खेती किसान
	grihasti	गृहस्ती
ague	jaro	जरो
	kámjaro	कामजरो
ahead	aghi	अधि
aim at, to	táknu, shist li'nu	ताकनु, शिस्त लिनु
aspire, to	dàgnu	दागनु
air (wind)	hàwà	हावा
	batàs	बतास
alacrity	phurti	फुरती
alight, to	utrinnu	उतीनु
alike	ekai	एकै
	ekainase	एकैनासे
alive	jiundo	जीउंदो
all (every one)	sab	सब
(the whole)	sabai	सबै
	singai	सिंगै
alley	galli	गल्लि
alligator	guhi	गुहि
allot, to	bà'ru'ju	बाड्नु
	bhàg láu'nu	भाग लाउनु
allow, to	diznu	दिनु
allowance (of money)	khuráki	खुराकि
	bhattà	भत्ता
ally	sàthi	साथी
	gohàre	गोहारे

almond	badàm	बदाम्
alms	dán	दान
	bhik	भोक
alone	eklai	एकलै
along (with)	sanga, samet	सङ्ग, समेत
(via)	bàto bàro	बाटो बाडो
	bàro	बाडो
aloud	shabdagari	शब्दगारि
	sáro	सारो
already (previously)	ailenai	ऐलेनै
(before)	pahilei	पहिलेइ
	paile	पैले
also	pani	पनि
alter, to (trans)	badalnu	बदल्नु
	phernu	पेर्नु
	sàtnu	साट्नु
(intrans)	arko huṛnu	अर्को हुंनु
	beglai huṛnu	बेगलै हुंनु
alteration	pherái	फेराई
although	bhanye pani,	भन्ये पनि
	tà pani	ता पनि
altogether (wholly)	bhusukkai	भुसुकै
(all together)	ekai choti	एकै चोटि
always	sadhain	सधै
amazement	udek	उदेक
	achambha	अचम्भ
to be amazed	udek mánnu	उदेक मान्नु
ambush	ghát, chipàu	घात, चिपाउ

(place)	ghát garne tháun	घात गर्ने ठाउँ
	lukne tháun	लुकने ठाउँ
to ambush	ghà mà dhuknu	घा मा दुक्नु
amend, to	sudhàrnu	सुधारनु
amid, amidst, among	(ko) màjh ma	(को) माझ मा
	(ko) bieh ma	(को) बीच मा
	madhye	मध्ये
ammunition	goli bàrud,	गोली बारूद,
	goli gatthà	गोली घत्था
amuse, to	ramàunnu	रमाउनु
	khushi pàrnu	खुशि पार्नु
amusement	khel	खेल
ancient	puràno	पुरानो
(old)	burho	बुढो
and	ra	र
	ani	अनि
	aru	अरु
anger	ris	रिस
	krodh	क्रोध
angry	risàhà	रिसाहा
	krodhit	क्रोधित
to be angry	risàunnu	रिसाउनु
	krodhit huṛnu	क्रोधित हुंनु
angle	kuná	कुना
animal	jantu	जन्तु
	pashu	पशु
ankle	goli gànthà	गोली गांठा
annoy, to	satàunnu	सताउनु

	khijànu,	खिजांनु,
	khijjàuznu	खिज्याउंनु
another	arko	अर्को
(more)	aru	अरु
(second)	dosro	दोस्रो
answer, an	uttar	उत्तर
answer, to	uttar diinu	उत्तर दिनु
to answer back	mukh làgnu	मुख लाग्नु
ant	kamila	कमिला
(white)	dhamiro	धमीरो
antelope, deer	mirg	मिर्ग
antler	sing	सींग
anyil	lihi	लिही
anxiety	surta	सुर्ता
	shok	शोक
(solicitude)	phikri	फिक्रि
to be anxious	surtàunnu	सुर्ताउंनु
	phikri garnu	फिक्रि गर्नु
any one	koi	कोई
thing	kyei	क्येइ
where	kunai thàun	कुनै ठाउं
	kahin pani	कहीं पनि
how	kastai garikana	कस्तै गरिकन
apiece (each)	janange	जानगे
apologise, to	màph màngnu	माफ मांग्नु
apparatus	sardam	सर्दाम
apparent	pragato	प्रगटो

appeal	binti	बिन्ति + चढाउंनु
	dohai	दोहाई + दिनु
appear, to	dehkiznu	देखीनु
appearance (of a person)	rup	रूप
	anuwàhr	अनुवाह
apple	sew	सेव
apply, to	darkhàst garnu	दर्खास्त गर्नु
	màngnu	मांग्नु
appoint, to	khataunnu	खटाउंनु
apprehend, to		
(understand)	bujhnu	बूझनु
(seize)	samàtnu	सनातनु
	pakraunnu	पक्रनु
approach, to	pugnu làgnu	पुगनु लाग्नु
	àntnu	आंटनु
approval	manjuri	मंजूरी
to approve	manjur garnu	मन्जूर गर्नु
apricot	khurmāni	खुर्मानी
area	nāpo	नापो
argue, to	bibād garnu	बिबाद् गर्नु
argument	bibād	बिबाद्
arise, to (to stand up)	uthnu	उठनु
(of sun or moon)	jhulkannu	झुलकनु
arm (fore)	hāth	हाथ
(whole)	bāhu	बाहु
(upper)	pākhurā	पाखुरा

(bent arm)	angàlo	अङ्गालो
armpit	kákhi	काखि
arms	hatiyàr	हतियार
armourer	kàmi, mistri	कामी, मिस्त्रि
army	paltan	पल्टन्
around	wari pari	वरिपरि
	chàrai tira	चारै तीर
	chàrai patti	चारै पट्टि
arouse, to	jagàunnu	जगाउनु
	uthàunnu	उठाउनु
arrange, to	thik thák pàrnu	ठीकठाक पार्नु
	sajàunnu,	सजाउनु,
	thekàn làunnu	ठेकान् लाउनु
arrangement	bandabast, thekàn	बन्दबस्त, ठेकान्
arrears	bàuki	बांकि
arrive, to	pugnu	पुगनु
	ài pugnu	आइ पुगनु
arrow	kànr	कांड
	bàn	बाण
artful	sipàlu	सिपालु
	chalàkh	चलाख
artillery	topkhàna	तोप खान
as (like)	jasto	जस्तो
	jhain	मैं
(size)	jatro	जत्रो
(many as)	yeti	येती
ascend, to	charhnu	चढ़नु

	uklannu	उकलनुं
ascent	ukàlo	उकालो
	charhái	चढ़ाई
ashamed	lajjit	लज्जित
to be	lajàunnu	लजाउनु
ashes	kharàni	खरानि
ask, to (a question)	sodlinu	सोधनु
(a favour)	mángnu	मांगनु
asleep	sutyeko	सुत्येको
ass (donkey)	gadàha	गदाह
assault, to	(màthi) jhamtannu	(मांथि) म्मतनुं
	ài làgnu	आई लागनु
assemble, to (intr.)	bhelà huunu	भेला हुनुं
(tr.)	„ garàunnu	गराउनु
(things)	thupryàunnu	थुप्रयाउनु
assit, to	gohàr diunu or	गोहार दिनु,
	garnu	गर्नु
assistance	gohàr	गोहार
	upakàr	उपकार
astonish, to	chhakka pàrnu	छक्क पार्नु
	murehhá pàrnu	मुछां पार्नु
astride	ghuàrà dhàsera	घुंड़ा धासेर
	gorà pasàri	गोड़ा पसारि
at	mà	मा
	nira	निर
	chheu	छेउ
at once	jhwàttai	भवाट्टै

attach, to (fasten)	lagáunnu	लगाउनु
	tánsnu	टांसनु
attack, to	chhopnu	छोपनु
	(màrthi) jái lágnu	(मांथि) जाइ लाग्नु
an	dháwá	धावा
attend, to (pay attention)	dhyán lagáunnu;	ध्यान लगाउनु,
	ter làunnu	टेर् लाउनु
(be present)	hájir rahaunnu	हाजिर रहनुं
	„ huunnu	हुनुं
	sámel rahaunnu	सामेल रहनुं
• attempt, to	mihanat garnu	मिहन्ट गर्नु
(try)	jatan garnu	जतन गर्नु
	bal garnu	बल् गर्नु
auction	lilà	लिलाम
aunt (paternal)	phupu	फुपु
(mother's elder sister)	thuliàmà	ठूलि आमा
(mother's younger	kánehhi áamá	कांन्छी आमा
sister)	or chhemá	छेमा
authority	adhikár	अधिकार
(permission)	sanad	सनद
avenge, to	badalà liznu	बदला लिनु
	(ko) sèto diznu	(को) साटो दिनु
	(ko) niyà gurnu	(को) निया गर्नु
average (on the)	sàlà-khàlà	साला-खाला
	garikana	गरिकन
await, to	(ko) báto hernu	(को) बाटो हेर्नु
	(ko làgi) parkhaunnu	(को लागि) पर्खनु
awake, to (intr.)	jàgnu; biunjhannu	जागनु, बिउंमैनुं,

(tr.)	biunjhi rahaunnu	बिउंमि रहनुं
away (at a distance)	jagàunnu	जगाउनु
(absent)	tàro, dur	टाडो, दूर
awkward (clumsy)	gayel	गयेल
(difficult)	lothro	लोथ्रो
axe	apthàro	अपठारो
axle	bancharo	बन्चरो
	dandá	डन्डा
B		
baby, child	náni	नानी
back (of body)	pith; pithiun	पीठ, पिठिउं
	kando	कन्डो
backward (not clever)	dhilo	ढीलो
(lazy)	alehhi	अल्छी
bad	naràmro	नराभ्रो
	najáti	नजाति
badge (distinctive mark)	chiznu	चिनुं
(of rank)	billá	बिल्ला
bag	thailo	थैलो
(small)	thaili	थैलि
(e.g. hussif)	básá	बासा
(sack)	borá	बोरा
baggage	sámán; mál	सामान, माल
	sárdám	सार्दाम
bait (food)	cháro	चारो
bake, to (before fire)	seknu	सेक्नु
in fire)	polnu	पोल्नु

balance (scale)	tulo	तुलो
	taráju	तराजु
balcony	sikuwà	सिकुवा
	pinri	पीरि
bald	khuido	खुइलो
	tàlu khuido, tháplo	तालु खुइले, थालो
	khulke ko	खुलके को
bale	kumlo	कुम्लो
ball (small)	goli	गोली
(e.g. foot ball)	bhakundo; gin, gend	भकुंदो, गिन्, गेंद
bamboo	báns	बांस
banana	kerá	केरा
band (of persons, group)	dal	दल
	gatthá	गट्ठा
bandage	patti	पट्टी
bangle	churà	चुरा
(anklet)	pairi	पैरी
bank (of river)	tir	तीर
(slope)	pákhá	पाखा
(edge)	chheun	छेउं
banker	maháján;	महाजन,
(village)	sàu; seth	साउ, सेठ
bar (rod)	ghará	घारा
(wood bolt)	áglo	आग्लो
(fence)	bár	बार
barbed	kánre	कांडे

barber	náu	नाउ
	hájam	हाजम
bare-headed	murlo	मुइ लो
bark (of a tree)	bokrá	बोक्रा
bark, to (dog)	bhuknu	भुकनु
barley	jau	जौ
barn	dhukuti	ढुकुटि
barrel (of gun)	nál	नाल
barren (of ground)	rukho, bánjo	रुखो, बांजो
(woman)	bànzhi	बांझी
barrier	tagáro, bár	तगारो, बार
basement	bhuintalà	भूइंतला
basin (made of earth)	koprá	कोप्रा
	chilimohi	चिलिमूचि
bask, to (in sun)	ghám tápnu	घाम तापनु
basket (general)	tokri	टोकी
(small)	dálo, thumse,	डालो, थुम्से,
(large)	doko korkà	डोको, कोर्का
bāt (animal)	chamero	चमेरो
batch	toli	टोली
bathe, to	nuhàunnu	नुहाउनु
(ceremonial)	asnán garnu	अस्नान गर्नु
batter, to (knock down)	bhatkàunnu	भत्काउनु
battle	laráin	लडाइ
bayonet	sangin	संगीन
be, to	huunu	हुनु
bean	simi	सिमि

bear	bhálu	भालू
bear, to (carry)	boknu	बोक्नु
(endure)	sahaznu	सहनं
(children)	janmàuznu	जन्माउंनु
(fruit)	phalnu	फलनु
beard	dàhri or dári	दाही, दाड़ि
beat, to	kutnu; thoknu	कुटनु, ठोकनु
	hirkàuznu	हिरकाउंनु
	pitnu	पीटनुं
	hànnu	हानु
(win)	jitnu	जीतनु
beautiful	rámro, sundar	राम्रो, सुन्दर
because	kinaki	किनकि
	kinabhanye	किनभन्ये
	ko káran le	को कारण ले
beckon, to	sán garnu	सान गर्नु
bed	káth, palang	खाठ, पलङ्ग
(stream)	kholsá	खोलसा
(to make a)	bichàuznu	बिछाउंनु
bedding	ochehhyán, bistará	ओच्छयान, बिस्तार
bee	mauri	मौरी
beetle	guhe-kirá	गुहे-कीरा
	gobáre-kirá	गोबारै-कीरा
before (time)	aghi, agári	अधि, अगाडि
	pahile	पहिले
(place)	sáamu, sámne	सामू, सामने
(long ago)	uile	उइले

beg, to	bhik mángnu	भीक मांगनु
begin to	lágnu, thánu	लागनु, थालनु
behaviour	chálchalan	चाल् चालन
	behorá	बेहोरा
behind	pachhi, pachhári	पछि, पछाडि
behold, to	hernu	हेर्नु
belief	biswás	बिश्वास
believe, to	patyáuznu, biswás	पत्याउंनु, बिश्वास गर्नु
	garnu	
bell	ghanta	घन्ट
bellows	bhánti, khalánti	भांति, खलांति
belly (stomach)	bhuzri	भुंड़ि
(abdomen)	pet	पेट
below (lower level)	tala	तल
(beneath)	(ko) muni	(को) मुनि
belt	peti, patuká	पेटी, पतुका
bend, to (tr.)	nugháuznu	नुघाउंनु
	niuuzàuznu	निउंराउंनु
(intr) (down)	niuuzanu	निउंरनुं
bent (stooping)	ghopto	घोप्टो
	bángo, kupro	बांगो, कुप्रो
benefit	náphá	नाफा
berry-	gerá, dáná	गेडा, दाना
beside	ko chheu, nira	को छेउ, निर
bet	hor, báji	होड, बाजि
to	" " thàpnu	" " थापनु,
	or lagáuznu	लगाउंनु

betel (leaf)	pán	पान
(nut)	supári	सुपारि
better (health)	niko	निको
between	(ko) bichmá	(को) बीचमा
	(ko) májjhmá	(को) मांझमा
beyond	para	पर
	(ko) pallo patti	(को) पल्लो पट्टि
big	thulo	ठूलो
bind, to	báudhnu, kasnu	बांध्नु, कस्नु
bird	chará, pazshi	चरा; पंखी
birth	janma	जन्म
bit (small piece)	tukrá, chokto	टुक्रा; चोक्टो
(horse)	kareli	करेली
bite, to	toknu	टोक्नु
(of snake)	dasnu	डस्नु
(of insects)	chilnu	चीलनु
bitter	tito	तीतो
black	kálo	कालो
blacksmith	káumi, lohàr	कांमी; लोहार
blade (grass)	biruwá	बिरुवा
(knife)	dhár,	धार;
(of khukri)	bár	बाङ्
blame	dosh	दोष
to	dosh lagáuznu	दोष लगाउनु
blanket	kambal	कमबल
(Nepalese)	rári, pákhi	राडि; पाखि
blaze, to (burn)	balnu, dankanu	बल्नु; दन्कनु

bleed, to	ragat bahaznu	रगत बहनु
blessing	ásik	आसिक
blind	andhá	अन्धा
(in one eye)	kázná	कांन
blindfold, to	áukhá thuni diznu	आंखा थुनि दिनु
blink, to	chimehim garnu	चिमचिम गर्नु
blister	phoká	फोका
to	„ utháuznu	„ उठाउनु
block, to	thunnu, ehheknu	थुनु; छेकनु
blockade, to	ghernu	घेर्नु
blood	ragat	रगत
blot	dág, thoplo,	दाग; थोप्लो;
	kalazk	कलंक
blotting-paper	sosnyà kágat	सोस न्या कागत
blow, to	phuknu	फुक्नु
(nose)	singáu phenknú	सिङ्गान् फेक्नु
(out)	nibháuznu	निभाउनु
(wind)	bahaznu, chalnu	बहनु; चलनु
blue	nilo	नीलो
blunt	bodhc	बोधो
boast, to	gápha garnu	गफ गर्नु
boat	náu, dungá	नाउ डुंगा
bodice	cholo	चोलो
body	jiu, sharir	जीउ; शरीर
bog	dháp, simsár, sim	धाप; सिमसार; सिम

boil, to (tr.) (water)	umáľnu	उमालनु;
(in water)	usinnu	उसिनु
(intr.)	umliznu	उम्लीनु
a	pilo, khatirā	पीलो; खटीरा
bold	sāhasi, āntilo, bir	साहसी; आंटीलो; बीर
bolster (pillow)	sirāni	सिरानि
bombard, to	golibāri garnu	गोलिबारी गर्नु
bone	hār	हाड़
book	kitāp, khátā,	किताप; खाता;
	pustak	पुस्तक
boot maker	sārki	सार्की
booty	lut	लूट
border (boundry)	simáná,	सिमाना;
(field)	sāndh	सांध
(garment)	pāri, jhumká	पारि; झुम्का
bore, to	ghochnu,	घोचनु;
	chhenrnu	छेंनु
borrow, to	rin'liznu	रीण लिनु
bosom (chest)	chhāti	छाती
both	duwai	दुवै
bottle	shishi, botal	शीशी; बोतल
bottom	pind	पींद
(of hill)	phendi	फेंदि
boundary	sarad, latthā	सरद, लट्टा
	simáná	सिमाना

bow (for arrows)	dhanu	धनु
(for bullets)	guleli	गुलेलि
to	niurañnu,	निउरनुं
	dhok diznu or	ढोक दिनु or
	garnu	गर्नु
(knee)	ghuzra teknu	घुड़ा टेकनु
bowl	batuko	बटुको;
(small)	katorá	कटोरा
box	madush, kandi,	मदुश; कन्दी
	sampat, bākas	सम्पट बाकस्
boy	ketá	केटा
brace up, to (be taut,)	tankañnu	तन्कनुं
(tr.)	tankáñnu	तन्काउनुं
braces	gelis, gálich,	गेलिस् ; गालीच् ;
	galis	गालीस
bracelet	churá	चुरा
brahmin	bāhun	बाहुन
brain	gidi	गिदि
(metaphoric)	buddhi, mati	बुद्ध; मति
bran	chokar, blus,	चोकर; भूस ;
	dhuto,	ढूटो
branch (tree)	hāngá, dālā	हांगा, डाला
(dry branch)	thur	थुर
brass	pital	पीतल
bread	roti	रोटी
break, to	phutáñnu, phornu	फूटाउनुं; फोर्नु
	bhāñnu	भांचनु

breast (of women) (udder)	chláti dut, thun, (nipple) kachorrá	छाती दुत; थुन् कचोड़ा
breath	sás	सास
breathe, to (in) (out)	sás liznu sás phernu	सास लिनु सास फेर्नु
breeches	suruwál, jangiyá	सरुवाल जंगीया
bribe to	ghus „ diznu	घूस „ दिन
brick	int	ईंट
bride	byáuli, dulhi, bahu	ब्याउली; दुलही; बहु
bride-groom	byáulá, dulhá	ब्याउला; दुल्हा
bridge	pul, sángu, julangá	पुल; सांगु; जुलंगा
bright	chamkilo, jhalkane	चमकीलो; मलकने
bring, to	lyáuznu, láuznu	ल्याउनु; लाउनु
brimful (liquids)	nimtho	निमठो
brisk	phurtilo, tejilo	फुर्तीलो; तेजीलो
brittle	jhuro	भूरो
broad	gajilo, pharák, chákle	गजीलो; फराक; चाकलो
broken	phuteko, bházecheko	फुटेको; भाचेको
brook	kholsá	खोल्सा
broom	kucho, khahareto	कुचो, खहरेटो
brother (elder) (younger)	dájyu, dáí bhái	दाज्यु; दाई भाई

brow (forehead) (hill)	nidhár tháplo, tákurá	निधार थाप्लो; टाकूरा
brown	khairo, bhuro	खैरो; भुरो
bruise	ohot, sumlo	चोट; सुम्लो
bucket	bákti	बाल्टि
buckwheat	phápar	फापर
bud to	kopilá paláuznu	कोपीला पलाउनु
buffalo (male) (female)	rángo bhainsi	रांगो मैसी
bug (bed-bug)	urus	उरुस
build, to	banáuznu	बनाउनु
bulb (plant)	gáná, dallá	गाना; डल्ला
bull	sáur or sáure	सांड or साड़े
bunch, a	jhuppá	झुप्पा
bundle, a	bhári, bitá, poko	भारी; बटि; पोको
bungle, to	bigárnu	बिगार्नु
burn, a to (tr.) (intr.)	dám daráuznu, jaláuznu báinu, polnu	डाम् डडाउनु; जलाउनु बालु; पोबु
burst, to (tr.) (int.)	jalnu, balnu phutáuznu, phornu phutnu	जलनु; बलनु फुटाउनु; फोर्नु फुटनु
bury, to	gárnu	गाडनु

bush,	pothrá, jhár,	पोथ्रा; झाड़;
	pothro, buto	पथ्रो; बुटो
business	kám, karkhaná	काम, कर्खाना
but	tara	तर
(prep = besides, except)	báhiK, chhori	बाहिक, छोड़ि
butcher	kasái	कसाई
butt (gun)	kundá, kunjá	कुन्दा; कुंजा
butter	nauni, makkhan	नौनि; मक्खन
buttermilk	mahì	महि
butterfly	putali	पुतलि
buttock	cháK, jáng, kundo	चाक; जांग; कण्डो;
	philá	फिला
button	tánk, batam	टांक; बटम
buy, to	kinnu, molnu	किन्नु; मोल्नु
by, (near)	nira, ko ehheu má.	निर; को छेउ मा
(means)	le, ko bátóle	ले; को बाटोले
by & by	ali pachhi	अलि पछि
by degrees	ali-aligari	अलि-अलिगारि
bypath	chorbáto, pagdandi	चोरबाटो; पगदन्दी
C		
cabbage	kobi, gobi	कोबी; गोबी
cactus	siunri, nágphimi,	सीउंदि; नागफिमी;
cage (bird)	piZjará,	जपरि;
(large)	khor	खोर्
calf (cattle)	báchchho	बाच्छो
(leg)	tikhrá, chhepári	तीखड़ा; छेहारि;
	pirunlá	पिड़ला

call, to (shout)	karáuznu,	कराउंनु;
(at)	hakárnu	हकार्नु
(summon)	dáknu, boláuznu	डाकनु; बोलाउंनु
(away)	jhikáuznu	भिकाउंनु
camel	unt	उंट
camp	ehháuzni, páráu	छाउंनि; पाड़ाउ
can (be able)	bhiyáuznu,	भियाउंनु,
(after infin. of other verbs)	saknu,	सकनु
canal	kulo, nahar	कुलो; नहर
cancel, to	metnu	मेटनु
candle	mombatti	मोम्बत्ती
cane	bet, lauro, ehhari	बेत; लौरो; छरि
cannon	top	तोप
canvas	bora-kapará,	बोरा-कपरा;
	kirmich	किर्मिच
cap	topi	टोपी
capacity (space)	atái	अटाई
(ability)	shakti	शक्ति
capsize, to (tr.)	ghoptyáuznu,	घोप् त्याउंनु;
	lotáuznu,	लोटाउंनु;
	laráuznu	लड़ाउंनु
(intr.)	ghoptiuznu, lotnu	घोप्टीनु; लोटनु
captive	bandhuwà, kaidi	बन्धुवा; कैदी
car	gári	गाड़ी
carcass (human)	murdá	मुर्दा
(animal)	sino,	सीनो;
(half devoured)	khokpà	खोक्पा

card, (playing)	tás	तास
cardamon	alaizchi	अलैचि
care (anxiety)	phikri, dhandá	फिक्रि; धन्दा
(carefulness)	khabardári	खबदारी
(careful)	jatan garne	जतन गर्ने
(carefully)	jatan gari	जतन गरि
(careless)	phikri na garne	फिक्र न गर्ने
	jatan-na garne	जतन न गर्ने
to take care of	samálnu, pálnu,	समाल्नु, पाल्नु
	sambháru	सम्भार्नु
carpenter	káth karmmi	काठकर्मी
carpet	dari	दरि
carriage	gári	गाडी
carrot	gájar	गाजर
carry, to	boknu	बोक्नु
(carry away)	laijánu	लैजांनु
(in instalments)	osáru	ओसारु
cartridge	kártus, totá (fired)	काइतूस; टोटा
cascade	chhárá, chhángo	छारा, छांगो
cash	rupiyá, nakhati,	रुपिया; निखति;
	háthháthi	हाथ्हाथि
cask	pipá	पीपा
caste	ját	जात
cat	birálu	बिरालु
catapult	guleli	गुलेलि
catastrophe	bipati, áphat	बिपति; आफत

catch, to	samátnu, pakraunu	समात्नु; पक्रनु
(over take)	phelá párnú	फेला पार्नु
cauliflower	phul-kobi	फुल्कोबि
cause	káran	कारण
to	garáunu	गराउनु
cave (man made)	guphá	गुफा
(natural)	orhár	ओदार
cement	belàitimatti,	बेलाइतीमट्टो;
	simant	सीमन्त
cemetery	chihán	चिहान्
certainly	abasse, nisse,	अबस्से; निस्से;
	sánchai	सांचै
chaff	bhuso, dhuto	भूसो; दूटो
(laughter)	hánsi, thattá	हांसी; ठट्टा
chain	sángo, sikri	सांग्लो; सिक्रि
chair	chauki, baithak,	चौकि; बैठक
	kursi	कुर्सि
change n. (money)	reji	रेजि
change, to (alter)	phernu	फेर्नु
(exchange)	sátnu, badli garnu	सांत्नु; बदली गर्नु
(money)	bhajáunu	भजाउनु
character (behaviour)	chálchalan, sobhán	चाल् चलन; सोभा
	behorá	बेहोरा
charcoal	koilá, gol, angár	कोइला; गोल; अकार
charge (custody)	jimmá	जिम्मा
(cust)	dám	दाम्

charity (quality) (gift)	dayá, kripá	दया; कृपा
charm (personal) (on wrist)	dán mantra mohani	दान मन्त्र मोहनी
chase, to	rákhi, jantar	राखी जन्तर्
chatter, to (of teeth)	lakhetnu, lagárnu	लखेटनु, लगार्नु
cheap	bakbak garnu bajnu	बकबक् गर्नु बजनु
cheat, to	sasto, holo, sahango	सस्तो; होलो; सहंगो
cheek	chhalnu, thagnu	छलनु; ठगनु
cheese	dhántnu	ढांटनु
chest (body)	gálá	गाला
chew, to	panir, jamáwat	पनीर; जमावट
chicken (poultry) (chick pullet) (hen) (cock)	chhāti chabáunu	छाती चबाउनु
chicken pox	kukhrá	कुखरा;
chide, to	challo	चल्लो
	pothi	पोथी
	bhále	भाले
	bibirá, theulá	बिबिरा; ठेउला
	chetáunu,	चेताउनु;
	hakárnu,	हकार्नु
	dhamkáunu	धमकाउनु
chief (adj.)	mukhiyá	मुखिया
child	mul	मुल
childless	bálakh, náni, ketá	बालख; नानी; केटा
	aputá	अपुता

children	ketáketi,	केटाकेटी;
	chhoráchhori	छोराछोरी
chilli	khursáni	खुर्सानि
chilly (and wet)	járo	जाड़ो;
chin	chiso	चीसो
chip, (shaving)	chiunro, chepu	चिउंडो; चेपु
chisel	lopro	लोप्रो
choke, to (tr.) (intr.)	chhino	छीनो
cholera	sás thunnu	सास थुनु
choose, to (appoint)	sarkáunu	सर्कनु
chop, to (of wood)	haijá	हैजा
	chhántnu, rojnu	छांटनु रोजनु
	khatáunu	खटाउनु
	kátnu	काटनु
	chirnu	चीर्नु
chum	jori, sangi, sáthi	जोड़ी; संगी; साथी
chutney	achár	अचार
cinder	kharáni	खरानि
cinnamon	sinkauli	सिन्कौलि
circle	golo, gherá	गोलो; घेरा
circumstance (condition)	gat	गत
	hál, hálát	हाल; हालत
city	sahar	सहर
civilian (non-military)	dhákre	ढाक्रे
civil ..(polite)	sushil	सुशील

claim	adhikár, dáwá	अधिकार, दावा
to	(ko) hakk	(को) हक
	chaláwnu	चलाउनु
	(ko) dáwá	(को) दावा
	chaláwnu	चलाउनु
clan	pad, thar, kul,	पद, थर, कुल,
	ját	जात
clap, to	thapari márnru	थपरि मानुं
clasp (medal)	dandi	डंडी
class (rank)	darjá	दर्जा
(school)	barga, shreni	बर्ग, श्रेणी
claw	nangrá, panja	नंग्रा, पंजा
to	kornu	कोर्नु
clay	hilo, chhiplo	हीलो, छिप्लो
	máto	माटो
clean	saphá, sugghar	सफा, सुग्घर,
(religiously)	chokho	चोखो
to	saphá garnu	सफा गर्नु
	chokhyáwnu	चोख्याउनु
clear (water)	sauulo, sāngulo	सौलो, सांगुलो
clearly	pragatogari	प्रगतोगरि
clever	chatur, chalákh,	चतुर, चलाख,
	sipálu; teji, táto	सिपालु; तेजी, तातो
cleverness (skill)	sip	सिप्
cliff	pahará, bhir	पहरा, भीर्

climate (of a place)	háwá-páni	हावापानी
(cool of weather)	shital	शीतल
(hot)	aul	औल
clock	ghari	घरी
close, to	thunnu, band	थुनु, बन्द
	garnu	गर्नु
(eye)	chimplawnu	चिम्लनुं
(with cover)	dháknu	ढाक्नु
close (near)	najik, (ko)	नजिक, (को)
	chheumá	छेउमा
cloth	kapará	कपरा
(clothes)	lugá, posák	लुगा, पोसाक
cloud	bádal, dhuzri	बादल, धुरी,
	megh	मेघ
(fog)	kuiro	कुइरो
clove	lwáng	ल्वंग
cloven	chiriyeko	चीरीयेको
clump	jháng, ghári	झाड, घारि,
(thick)	pátal	पातल
clumsy	lathepro, lothro	लठेप्रो, लोथ्रो
coal	patthar koilá	पत्थर कोइला
coarse	báklo, kbasro	बाकलो, खसरो
coax, to	phakáwnu	फकाउनु
cob (maize etc.)	ghogá	घोगा,
(without corn)	khoyo	खोयो
cobbler	sárki	सार्की
cobweb	mákuráko jál	माकुराको जाल

cock	bhále	भाले
cockroach	sángli kira	सांग्ली कीरा
coconut	nariwal, golá, gari	नखिल, गोला, गरी
cold (adj.) (and damp) (weather) (sickness)	járo chiso járo, hiundo rughá	जाडो, चीसो जाडो, हिउंदो रुघा
collapse, to (overthrow) (trans)	bhatkannu, larnu bhatkáuñnu	भत्कनुं, लडनुं भत्काउनुं
collect, to (tr.)	batulnu, jammá garnu	बटुलनु, जम्मा गर्नु,
	sánohnu, samálnu	साँचनु, समालनु
	bhelá garáunnu, samelnu	भेला गराउनु, समेलनु,
(intr)	thupriñnu	थुप्रीनु
collide, to (tr.)	thokar lagáunnu	ठोकर लगाउनुं
(int.)	thokar lágnu	ठोकर लागनु
	jujhnu, thokiñnu	जूभनु, ठोकीनु
collision	thokar	ठोकर
colour	rang	रंग
colours (regimental)	jhandá	मंडा
comb	kángiyo	कांगियो
to	(kes) kornu, (kapál) kornu	(केस) कोर्नु, (कपाल) कोर्नु
come, to	áunnu	आउनुं
comic, comedy	swáng, thattá	स्वांग, ठट्टा

comical	swángi, thateulá	स्वांगी, ठटेउला
coming (e.g. next week)	áundo	आउंदो
command	ágyá, hukum	आज्ञा, हुकुम
to	,, ,, diñnu	,, ,, दिनु
commit, to (do) (entrust)	garnu sompí diñnu hálnu	गर्नु सोम्पि दिनु हालनु
common	sádháran, sartare	साधारण, सर्तरे
companion	sáthi	साथी
companionship	sangat	संगत
company (crowd)	gatthá, dhuiro	गट्टा, धुइरो
compared, to be	tánko mà pugnu	टाँको मा पुगनु
comparison	tánko	टाँको
complaint	phirát, sikáit	फिरात, सिकाइत
complete	puro, dakka	पुरो, ढक्क
complete, to	puro garnu, sángge garnu sidhyáunnu	पुरो गर्नु, साङ्गे गर्नु सिध्याउनु
completely	bhusukka	भुसुक्क
compulsion (compel to)	kar(kar lagáunnu)	कर, (कर लगाउनुं)
conceal, to	lukáuñnu, chhōpnu dháknu, gupta rákhnu	लुकाउनुं, छोपनु ढाक्नु, गुप्त राखनु
confess, to	káel huñnu	काएल हुंनु
confiscate, to	pach párnū	पच पार्नु
conflict	laráin, jhagará	लडाई, झगरा

confuse, to	ghabráuunu, atyáuunu	घब्राउनु, अत्याउनु
conquer, to	jitnu	जीतनु
consent to	salláh, mato, ráji ráji buznu, mánuu	सल्लाह, मतो, राजी राजी हुनु, मानु
consult, to	(sita) mato garnu (sita) salláh garnu	(सित) मतो गर्नु (सित) सल्लाह गर्नु
contain, to (how much does this contain = yesmá kati atáunehha)	atáuunu	अटाउनु
continue, to	lági rahánu, verb + rahánu	लागि रहनु, verb + रहनु
contractor	thikádár	ठीकादार
contrary	biruddha, ulto	विरुद्ध, उल्टो
contrivance	upáya	उपाय
control, to	tábimá rákhnu, bas má rákhnu	ताबिमा राख्नु, बस मा राख्नु
convict, to	doshi } thaha- aparádhi } ráuunu	दोषी } अपराधि } ठहराउनु
convinced, to be	chitta bujhna	चित्त बुझ्नु
cook to	bhánse, pakáuune pakáuunu	भान्से, पकाउने पकाउनु
cook-house	bhánsághar	भान्साघर
cooking-pot	bhánrá	भांडा
cool (adj.) to (tr.)	sittal	सितल
coolie	seláuunu bhariyá, kulli	सेलाउनु भरीया, कुली

copper	tánmá, támba	तांमा, तांबा
coppersmith	bánrà	बांडा
copy a to (to imitate)	nakal sárnu nakal utárnu or párnu	नकल सानु नकल उतार्नु or पार्नु
cord	dori	डोरी
cork to	bujo, birko bujyáuunu	बुजो, बिको बुज्याउनु
corn (on foot)	anna, gerá, dáná, anáj	अन्न, गोडा, दाना, अनाज
corner (of a road)	thelá, khil kuná	ठेला, खिल कुना
correct to (exam. paper etc.)	ghumti thik sudháru, sapáru (ko) bhul tipnu, sudháru	घुम्ती ठीक सुधानु, सपानु (को) भूल टिपनु सुधानु
corpse	murdá, loth, lās	मुर्दा, लोथ, लास्
cost	kharcha, dām, mol, bháu	खर्च, दाम, मोल, भाउ
costly	mahango	महंगो
cotton	kapás, ruwá	कपास, रुवा
cough to	khoki, khánsi khoknu, khánsnu	खोकि खांसि खोकनु, खांसनु
count, to	gannu	गन्नु

country	des, muluk	देस, मुलुक
(opp. to town)	basti	बस्ती
courage	sáhas, dhiraj,	साहस, धिरज,
	birtà	बिर्ता
court-yard	ághañ	आधन
court (of justice)	adálat, kachahri	अदालत, कचह्री
cover (lid)	dhakana	ढकन
to	dháknu, chhopnu	ढाकनु, छोपनु
cow	gái	गाई
coward	káphar	काफर
cow-dung	gobar	गोबर
cow-herd	gothálá	गोठाला
cow-shed	goth	गोठ
crack, to (tr.)	charkáuznu	चर्काउनु
(intr.)	charkaznu, phutnu	चर्कनु, फुटनु
cramp, to get	látinnu, akarinnu,	लाटीनु, अकड़ीनु,
	kakrakai huznu	कक्रकै हुनु
craving, to get a (to come again and again)	} palkaznu	पल्कनु
cream	tar,	तर
credit (money)	udháro	उधारो
creepér	lahará	लहरा
crest (of hill)	tákuri, tháplo	टाकूरी, थालो
crime	páp, kasur,	पाप, कसूर,
	kukarmina	कुकर्म्म

criminal (noun)	pápi, pátaki,	पापी, पातकि,
	kukarmi	कुकर्मी
cripple, a	khorande, lulo,	खोरण्डे, लुलो,
	langro	लंग्रो
crooked	bángo, terho	बांगो, टेहो
cross, to (river)	tarnu	तर्नु
(legs)	painleti basnu	पैलेटि बसनु
(hill etc.)	kátnu	काटनु
crossing (of river)	jangár	जङ्गार
crouch, to	dhuknu	ढूक्नु
crow a	kág	काग
crow-bar	jhampál	झम्पाल
crowd a	dhuiro, ghacháro,	धुइरो, घचारो,
	hul	हुल्
(pressure of work)	ghacháro	घचारो
crush, to	pelnu, chepnu,	पेलनु, चेपनु,
	michnu	मीचनु
cry, to	karáuznu	कराउनु,
(weep)	ruznu	रुनु
cucumber	kánkra	कांक्रा
cultivate, to	kheti garnu,	खेति गर्नु,
	kamáuznu	कमाउनु
(plants. etc.)	láuznu	लाउनु
cultivator	kisáni	किसानी
cup	batuko, katorá	बटुको, कटोरा
curd	pyálá	प्याला
curry	dahi	दही
	tihun, tarkári	तिहुन, तर्कारी

curtain	pardá	पर्दा
custom	báni, rit	बानि, रीत
cut, to	kátnu	काट्नु
(to the quick)	bhani bijháuznu	भनि बिभाउंनु
D		
Dacoit, robber	dáku, chor	डाकु, चोर
daily	dinai picchhe, rojindá	दिनै पिच्छे, रोजिन्दा
damage	háni, noksán, nás	हानि, नोकसान, नास
to	bigárnu, nás garnu, nás párnú	बिगार्नु, नास गर्नु, नास पार्नु
damp	chiso, osiyeko	चीसो, ओसीयेको
to	osáuznu, bhijháuznu	ओसाउंनु, भीभाउंनु
dance	nách	नाच
to	náchnu	नाचनु
dancing place(village hall)	rodi	रोदी
danger	dar, bhay	डर, भय
dangerously (ill)	sikista	सिकिस्त
dangle, to	jholiuznu	झोलिनु
daring	ántilo, sáhasi, nidar	आंटीलो, साहसी, निडर
darkness	andhyáro, andhakár	अंध्यारो, अंधकार
darn, to	tinnu, tálnu	तुन्न, टाल्नु
dasehra	dasain	दसै

date (day)	tárikh, tithi	तारीख, तिथि,
(fruit)	gate	गते
daub, to	khajur	खजूर
(e.g. mud-on walls)	lipnu, potnu	लिप्नु, पोत्नु
daughter	chhori	छोरी
dawn	ujyálo, surajudáy	उज्यालो, सुरजुदय
day	din	दिन
asti=day before yesterday, hiju=yesterday,aju=today		
bholi=tomorrow, parsi=day after tomorrow,		
naparsi or nikorsi=two days after tomorrow		
day time (during the day)	diuzo	दिउंसो
dead	mareko	मरेको
deaf	bairo	बैरो
deal out, to (food)	paskaunu	पस्कनु
dear (costly)	mahango	महंगो
(fond)	pyáro, priya	प्यारो, प्रिय
death	maran, (fig) kál	मरण, काल
debt	rin, karjá	रीण, कर्जा
debtor	asámi	असामि
decay, to	kuhuznu, makinu	कुहुंनु, मकिनु
deceive, to	chhalnu, thagnu, dásnu	छल्नु, ठगनु, डांसनु
	dhántnu, dhoká	डांटनु, धोका
	dinnu	दिनु

decided, to be	(ko) khut basnu	(को) खुट बसनु
decorate, to	singáru	सिङ्गार्नु
decrease, to (tr.)	ghatáunu	घटाउनु
(intr)	ghatnu, kam	घट्नु, कम
	huznu	हुनु
deduct, to	ghatáunu, kátnu	घटाउनु, काट्नु
deep	gahiro, gairo	गहीरो; गैरो
deer	mirga	मिर्गा
defer, to (put off)	biyáulo garnu	बियाँलो गर्नु
delay, to (intr.)	biyáulo garnu,	बियाँलो गर्नु,
	tárnu, tunnu	टार्नु, टुनु
	abelá garnu	अबेला गर्नु
(tr.)	dhilo garáunu	ढीलो, गराउनु
demonstrate to	dekháunu	देखाउनु
demon	rákshas	राक्षस
den	orhár	ओढार
dense (jungle)	báklo, hindra	बाक्लो, बिन्द्र
depart, to	chhornu, jái jánu	छोड्नु, जाइ जानु,
	bidá huznu	बिदा हुनु
deprive, to	(dekhi) khosi dinu	(देखि) खोसि दिनु
descend, to (a hill)	orhlanu, jharnu	ओह्लनु, मर्नु
(e g. from a train)	ntranzu, jharnu	उत्रनु, मर्नु
descent	ohrálo	ओह्रालो
describe, to	(ko) bakhán garnu	(को) बखान गर्नु
description	bakhán, bayán	बखान, बयान,

desert, a	balaute tháun	बलौटे ठाउँ
(sandy place)	bagar, registán	बगर, रेगिस्तान
to (tr.)	chatakka chháru	चटक्क छाड्नु
	chhornu, tyagnu,	छोड्नु, त्यागनु,
	bhágnu	भागनु
(intr.)	bhágnu	भागनु
deserter	bhaguwá, bhagaurá	भागुवा, भगौड़ा
despair	nirás	निरास
despise, to	tuechh garnu,	तुच्छ गर्नु,
	helá garnu	हेला गर्नु
destiny	bhág	भाग
destitute	kangáli,	कंगालि,
	harikangál	हरिकंगाल
destroy, to	nás páru,	नास पार्नु,
	bhatkáunu	भत्काउनु
	metnu	मेदनु
detail, to (for duty)	khataunu	खटाउनु
deteriorate, to	bigranu	बिग्रनु
detest, to	ghinàunu	घिनाउनु
develop to (get fat)	pushtinu	पुष्टिनु
deviate, to	tarkanu	तर्कनु
devise, to	(ko) upáya garnu	(को) उपाय गर्नु
devy	sit, os	सीत, ओस
diarrhoea	pakhálo, chherauti	पखालो, छेरौटि,
dice	pásá	पासा
diet	khurák, khánápiná	खुराक, खानापीना,
	kháne kurá	खानेकुरा

difference	antar	अन्तर
different	beglai, blindo	बेगलै, भिन्दो
difficult	sáro, kathin, mushkil	सारो, कठिन, मुश्किल
	aptháro, asajilo	अपठारो, असजीलो
dig, to	khannu	खन्नु
digest, to	pacháuznu	पचाउंनु
digestible	pachne	पचने
dim (light)	madhuro,	मधूरो
(sight)	dhamilo	धमोलो
dip, to	chopnu, buráuznu	चोप्नु, बुकाउंनु
direct (quite straight)	sojo	सोजो
direction	dishà, tira	दिशा, तिर
dirt	maila,	मैल,
(rubbish)	kasingar	कसिङ्गर
dirty	mailo, phohari	मैलो, फोहरी
(water)	dhamilo	धमोलो
disappear, to	alpinu, metiznu	अल्पीनु, मेटिनु
discernment (discretion)	bibek	बिबेक
discharge, to (military)	náuz katáuznu	नाउं, कटाउंनु
discordant (out of tune)	besurá	बेसुरा
discourage, to	b'ralnu	बिरलनु
discover, to	páuznu	पाउंनु
	phelà párnú	फेला पार्नु
disease	rog, bethá	रोग; बेथा
disgrace	helá	हेला
dishonest	ehhali, kapti	छली, कप्टी
dismiss, to (tr.)	ehhutti dinu	छुट्टी दिनु
	chhutáuznu	छुटाउंनु

disperse, to (tr.)	phinjáuznu, phailánu	फिजाउंनु, फैलानु
(intr.)	phailanu, phinjiznu	फैलनु, फिजीनु
dispute	jhagará, bibád	झगरा. बिबाद
distant	tárho, táro	टाड़ो, टोड़ो
distribute, to	báuznu, bhág garnu	बाड्नु, भाग गर्नु
district	jilla, ilákhá, khanda	जिल्ला, इलाखा, खण्ड
disturbance	hala, hul, háhu, halagula	हल, हुल, हाहु, हल-गुल
disturb, to	dagnu	डगनु
ditch (drainge)	kulo	कुलो
(pit)	khálto	खाल्टो
divide, to (share out)	báuznu, báuznu	बाउंनु बाड्नु
dizziness	ringáto	रिङ्गटो
dizzy, to be	,, lágnu	,, लाग्नु
do, to	garnu	गर्नु
(one's best)	dhun garnu	धुन गर्नु
(one's worst) to	nethnu	नेठनु
dōctor	baide	बैदे
dog	kukur	कुकर
donkey	gadáha, gadhá	गद्दाह, गधा
door	dailo, duwár dhoká	दौलो, द्वार ढोका

double	dui-guná, dohoro dobar	दुइ गुणा, दोहोरो दोबर
doubt	shanká, sandeh	शंका, सन्देह
doubtless	nisse, abasse	निस्से, अबस्से
dove	dhukur	दुकर
down	tala, muntira, muni	टल, मुन्तिर, मुनि
downhill	ohrálo	ओह्रालो
dowry	dáijo	दाइजो
doze, to	ungnu	उंग्नु
drag, to	ghissyáuznu tánnu	घिस्र्याउंनु टान्नु
drain	kulo, náli	कुलो, नाली
draw, to (pull) (sword etc.) (water) (picture)	tánnu jhiknu bharnu utárnu	टान्नु भिक्नु भर्नु उतार्नु
drawer	daráj, khopi	दराज, खोपी
drawers (clothes)	hàp jange	हाप् जंगे
dream	sapaná	सपना
dress	lugá, poshák, bastar	लुगा, पोशाक, बस्तर
to	lugá lagáuznu	लुगा लुगाउंनु
dried	sukeko	सुकेको
drill (military)	kawáj, dalel	कवाज, दलेल्
to (intr.)	kawáj khelnu	कवाज खेलनु
(tr.)	„ kheláuznu	कवाज खेलाउंनु

drink, (strong) to	raksi kháuznu	रक्सी खानु
drip, to	chuhuznu	चुहुंनु
drive, to (away) (car etc.)	dhapáuznu chaláuznu	धपाउंनु चलाउंनु
drizzle	rimijbimi or rimrime + páni	रिमिभिमि or रिम्रिमे + पानी
drop a to (fall) intr. tr.	thopo, thoplo jharnu, khasnu khasànu	थोपो, थोसो भर्नु, खस्नु खसाल्नु
drought	khareri	खडेरी,
drove, a	bathán, bagál	बथान, बगाल
drown, to (tr.) (intr.)	dubáuznu, buráuznu dubnu, burnu	डुवाउंनु, बुडाउंनु डुब्नु, बुड्नु
drum, a (tomtom)	tambar, dhol nagará mádal	तम्बर, ढोल नगारा मादल
drunk	mánteko	मांतेको
drunkard	matwélá	मत्वाला
dry to	sukeko sukáuznu	सुकेको सुकाउंनु
dryland (e.g. on hill side)	pákhá	पाखा
duck	háus	हांस
dull (stupid)	murkha, dhilo	मुख्खा, ढीलो
dumb	látá	लाटा

dung (manure)	mal	मल
(cow-dung)	gobar	गोबर
(horse-dung)	lidi	लीदि
(human)	gu, guhu	गू, गुहु
during	ko belá mà,	को बेला मा.
	bundakheri	हुन्दाखेरी
dust	dhulo	धूलो
dusty	dhule, dhulilo	धूले, धूलिलो
dustbin	dhwáng	ढवाङ्ग
dwarf	bàunne, hozcho	बाउन्ने, होचो
	purke	पुङ्के
dwel, to	basnu, rahaunu	बस्नु, रहनु
dweller	bási	बासी
dye, to	rangáunu	रङ्गाउनु
dysentery	ragatmánsi	रगतमांसी
E		
each	janange, ek ek	जनगे, एक एक
eagle	garul, háraphorá	गड़ल, हाड् फोरा
ear	kán	कान
(maize)	ghogá,	घोगा
(corn etc.)	bálá	बाला
early	belaima	बेलैमा
(morning)	bihánai	बिहानै
earn, to	kamáunu	कमाउनु
earnings	kamá	कमाई
ear-ring	mundro	मुंद्रो

earth (planet)	duniyá	दुनिया
(soil)	máto	माटो
earthquake	bhuzichál	भुङ्चाल
East	purba, purab	पूर्व, पूरब
easy	sajilo	सजीलो
eat, to	kháunu	खाउनु
eaves	baleni,	बलेनी
economise, to	pharu garnu	फारु गर्नु
edge (side)	chheu	छेउ
(knife etc.)	dhár	धार
educate, to	parháunu,	पढाउनु;
	sikháunu	सिखाउनु
efface, to	metnu	मेटनु
effect	phal	फल
effects	álmál, jhitimiti	आलमाल, फिटिमि
	rahal pahal	रहल पहल
effort	jatan, mihinat,	जतन; मिहीनत,
.	phikri	फिक्रि
egg	kukhrá ko phul	कुख्रा को फुल
egg-shell	phul ko khoshtá	फुलको खोष्टा
either	koi pani, kunai	कोई पनि, कुनै
	pani	पनि
either...or	ki ta...ki tá	कि त..... कि ता
eject, to	nikánu	निकाउनु
elbow	knini	कुइनी
elder	jetho, thulo	जेठो, ठूलो
(elder brother)	dájyu, dá	दाज्यु, दाई

elderly	chhipieko	छिप्पिएको
elect, to	chhánu, rojnu	छान्न, रोज्नु
elephant	háphi, hàtti	हाथी, हात्ति
else adv.	hoina bhanye ta natratá	होइन भन्थे ता नत्रता
embrace, to	angálo màrnu	अङ्गालो मान्नु
empire	ráj	राज
employ, to	kámmá láunu	काममा लाउनु
empty	kháli, ritto	खालि, रिक्तो
(hollow)	khokro	खोक्रो
(place)	sunne	सुन्ने
to	kháli garnu, rityáunu	खालि गर्नु, रित्याउनु
encircle, to	ghernu, gherá hálnu	घेरु, घेरा हाल्नु
end (the)	anta, ákhiri	अन्त, आखिरि
to (tr.)	sidhyáunnu, bhiyáunu	सिध्याउनु, भियाउनु
(intr.)	khatam huunu sakkiunu	खतम हुनु सक्कीनु
endure, to	sahánu	सहनु
enemy	dushman, bairi sattur	दुश्मन; बैरि; सत्तुर
energy	phurti, bal, shakti	फूर्ती, बल, शक्ति.
engine (machine)	kal, sáncho	कल, सांचो
enjoy, to	subhog garnu, ramailo garnu	सुभोग गर्नु, रमैलो गर्नु
enjoyment	ánanda, khusi	आनन्द, खुशी

enlist, to (tr.)	bharti garnu, lâhurma lâunu	भर्ति गर्नु, लाहुर मा लाउनु
(intr.)	bharti huunu, lâhurma âunu	भर्ति हुनु, लाहुर मा आउनु
enough	bhayo	भयो
to be	pugnu	पुगनु
entangle, to	aljháunu	अल्झाउनु
enter, to	pasnu	पस्नु
entire	singai, puro, sabai sarai	सिंगै, पूरो, सबै सारे
entrails	ándra, bhitrans	आन्द्रा, भित्तांस
entreat, to	(sita) binti garnu	(सित) बिन्ति गर्नु
entrust, to	sompi rákhnu	सोम्प राख्नु
envelope	lipháphá, khám khol	लिफाफा, खाम, खोल
envy	dáhá, ikh	डाहा, इष्
epoch	san, jug	सन, जुग
equal	barábar, ekai	बराबर, एकै
equip, to	tiyár pánu	तियार पानु
erase, to	metáunu	मेटाउनु
erect	tháro, sojo	ठाडो, सोजो
to	ubhyáunu	उभ्याउनु
err, to	bharminu, bhul garnu	भर्मानु, भुल्, गर्नु
error	bhul, chuk	भूल, चुक
escape, to	bâuchnu, joginu	बाँचुनु, जोगीनु
especially	khásari	खासगरि

esteem	mán	मान
etcetera	ityádi	इत्यादि
even adj.	samma, barábar	सम्म, बराबर
adv.	pani, po	पनि, पो
evening	sánjh, beluká	सांझ, बेलुका
ever (always)	sadhain, nitye	सधै, नित्ये
every (persons)	janange,	जन्गे
(things)	sabai, jammai	सबै, जम्मै
everywhere	jahánsukai,	जहांसुकै,
	jahánsamma	जहांसम्म
	kahinpani	कहीं पनि
evidence	sáksji, gawái,	साक्षी, गवाई,
	guhái	गुहाई
evil	páp, burái	पाप, बुराई
(harm)	háni	हानि
(adj.)	najáti, narámro,	नजाति, नराम्रो,
	burá	बुरा
	dušta	दुष्ट
owe	bhenri	भेंडी
exactly	thik	ठीक्
examination	jáneh, imtihán	जांच, इम्तिहान
examine, to	jánehnú	जांचनु
example	naimuná, napaná	नमुना, नपना
excavate, to	khopnu, khannu	खोपनु, खन्न
excellent	ussal	अस्सल
except (prep.)	báhhik, sewái	बाहिक, सेवाई
	chhorikana	छोड़िकन

excess	jyásti	ज्यास्ति
exchange, to	sátnu	साटनु
n. (of sentries = relief)	(ko) badalá	को बदला
excited	ántiyá	आंतिया
excitement	garbar, jos	गर्बर जोस,
excrement (human)	guhu, gu	गुहु, गु
excuse	babánà, uttar	बहाना, उत्तर
execrate, to	sarápnu,	सरापनु,
	dhikkàrnu,	धिकारु
	ghináuunu	घिनाउनु
exercise	sáadhan, kasrat	साधन, कसरत
to	sadáuunu, kasrat	साडाउनु, कसरत
	garnu + lái	गनु + लाई
exhaust, to	thakáuunu	थकाउनु
exhort, to	chetáuunu	चेताउनु
expect, to (person)	(ko) bato hernu	(को) बाटो हेनु
(thing)	(ko) ás garnu	(को) आस गनु
expensive	mahango	महंगो
explain, to	(ko) artha	(को) अर्थ
	dekháuunu	देखाउनु
	artha kholnu	(को) अर्थ खोलनु,
	bujháuunu	बुझाउनु
explode, to	phutnu, parkanu	फुटनु, पड्कनु
external	báiri	बाइरी
extra	pháltu	फाल्टु
eye (body)	ánkhá	आंखा
(needle)	nàthri	नाथ्रि

eye-ball	ánkhá ko dalla, geri	आंखाको डल्ला, गेडी
eye brow	ánkhi bhuzi	आंखिभूँई
eyelash	parelá	परेला
eyelid	palak	पलक
eyesight	drishti	दृष्टि
F		
face	mukh	मुख
	mohorà, anhwàr, rup	मोहोड़ा, अन्हार, रूप
to (trans.)	(sita)mukhámukh garnu	(सीत) मुखामुख गर्नु
face to face	sáamu sáamu mukhámukh	सांमु सांमु मुखामुख
fact	kura, satye	कुरा, सत्ये
factory	karkháná	कर्खाना
faggot	dáuráko bitá	दाउराको बिटा
faint adj.	nirbal, udás	निर्बल, उदास
to	murchhá hunnu or parnu	मुर्छा हुनु or पर्नु
fair adj. (just)	sojo, thik, sidho, sáncho, sudho	सोजो, ठीक, सीधो, सांचो, सुधो
(light-skin)	goro	गोरो
(beautiful)	ramro, sundar	राम्रो, सुन्दर
noun	mela, bajár, hát	मेला, बजार, हाट
fairly adv.	nikai	निकै

fall; to (on ground)	lotnu, khasnu, jharnu, dhalnu	लोदनु, खसनु, भर्नु, ढलनु
(of wall etc.)	bhatkanu	भत्कनु
fallow	bánjho	बांभो,
(i.e. uncultivated land)		
false	jhutho, chhali	भूठो, छलि
falsehood	dhánt, jhuth, chhal, asatye	ढांट, भूठ्, छल, असत्ये
family	jabán,	जहान्,
(children)	santán	सन्तान
(race)	ját, hár, bans	जात्, हाड़, बंस
famine	anikál	अनिकाल
famous	jasilo, prasidhha, námi	जसीलो, प्रसिद्ध, नामि
far adj.	táro	टाड़ो
adv.	táro, para	टाड़ो, पर
(e.g. far bigger)	jban	भन्
(very much)	agghor, dherai	अग्घोर, धेरै
fare (money)	kiráhi, bhárá	किराही, भारा
(food)	khánekurà	खानेकुरा
farewell	bidá	बिदा
to bid	bidá dinnu	बिदा दिनु
to say	bidá garnu	बिदा गर्नु
farm	khetbári, jimin	खेतबारी, जिमीन्
	jaggá	जग्गा
to (cultivate)	khetibári garnu kamáuznu, jotnu	खेतिबारी गर्नु कमाउनु, जोतनु

farther (moreover)	para, aru táro	पर, अरु, टाढो
fashion (custom) (habit) (appearance)	upránta, ajha rit, chál háni	उप्रान्त, अम रीत, चाल बानी
fast (no food) (firm) (quick)	rup, dawal upás	रूप, डवल उपासू
fasten, to	arilo	अढीलो
fat (noun) (adj.)	ehhito	छिटो
fate	báandhnu, kasnu jornu	बांधनु, कसनु जोनु
father	boso	बोसो
„ in-law	moto	मोटो
fatigue (weariness)	bhág, karma, kismat	भाग, कर्म, किस्मत
fault	bábu, bábá, báá, pità	बाबु, बाबा, बाआ पिता
favour, to	sasurà	ससुरा
feared	thakái	थकाई
feather	bhul, birau, bhulchuk	भूल, बिराउ, भूलचुक
February (15 Feb-15 March)	kalánk, dosh (dokh), kasur	कलङ्क, दोष, कसूर
feeble	(máthi) kirpa garnu	*(मांथी) किर्पा गनु
feed, to (trans.) (cattle)	dar, bhay	डर, भय
(intr.) (graze) (eat)	(dekhi) daráunnu	(देखि) डराउनु

fearful (timorous) (terrible)	daráunne darlágdo	डराउने डर लाग्दो
feather	ponkh, bhutlá	पोख, भुतला
February (15 Feb-15 March)	phágun	फागुन
feeble	dublo, nirbal	दुबलो, निर्बल
feed, to (trans.) (cattle)	charáunnu, pálnu, khuwáunnu	चराउनु, पालनु, खुवाउनु,
(intr.) (graze) (eat)	charnu kháunnu	चनु खाउनु
feel, to (stroke) (know) (as earthquake)	chhámnu masárnu jánnu chál or tháhá páunnu	छामनु मसानु जानु चाल, or थाहा पाउनु
fellow (companion) (person)	sáthi mànchhe, jana	साथी मान्छे, जन
female (human) (birds) (animals)	nári, áimái pothi murli	नारी, आइमाइ पोथी बार
fence	bár	मुर्ली
ferry (place) (boat) to (cross)	ghát náu dungà tarnu, tárnú	घाट नाउ, डुंगा तनु, तानु
fertile	malilo, upjane	मलीलो, उपजने
fetch, to	láunnu	लाउनु
fetter to	sánglo, nel nel thoknu	सांग्लो, नेल नेल ठोकनु

fever	jaro, táp, aulá	जरो, ताप, औला
few	alikatá, thorai	अलिकता, थोरै
fibre	pát	पाट
fiddle	sárangí	सारंगी
field (irrigated)	khet,	खेत,
(near house, garden)	bári,	बारी,
(open, on hillside)		
fife	pákhá	पाखा
fig	murali	मुरलि
fight, (noun)	nebhárá, beru	नेभारा, बेडू
to	laráin	लडाई
	(sanga) larnu,	(सङ्ग) लड्नु
(sham fight)	laráin garnu	„ लडाई गर्नु
figure (numeral)	kheláuchi khel	खेलांचि खेल
(form, body)	azkha	अंख
	rup, anuwár	रूप, अनुवार
	sarir	सरीर
file (instrument)	ret, reti	रेत्, रेती
(of papers)	nathi	नथी
(soldiers)	larko	लरको
fill, to	(má) bharnu,	(मा) भरनु,
	bharáunnu*	भराउनु
	pura garnu	पूरा गर्नु
(satisfy)	agháunnu	अघाउनु
filter, to	tahakyáunnu	टहक्याउनु
filth	mail, phohar	मैल, फोहर
filthy	mailo, dhamilo	मैलो, धमीलो

final	pachhillo	पछिल्लो
finally	antama, ákhir má	अन्तमा, आखिर मा
(in the end)	balla	बल्ल
find, to	páunnu, phelá	पाउनु, फेला
	párunu	पानु
fine (noun)	danda	दण्ड
to	danda dinnu	दण्ड दिनु
adj. (good)	rámro, assal	राम्रो, अस्सल
(opp. of coarse)	masino	मसीनो
finger	auzlá	औला
finger-nail	uang	नङ्ग
finish, to (complete)	siddhyáunnu,	सिद्ध्याउनु
	puro garnu,	पूरो गर्नु,
	turnu,	टर्नु
	bhuktáunnu	भुक्ताउनु,
	saknu	सक्नु
(with infin)	bhiyáunnu	भियाउनु
(cope with)	bhiyáinu, tarnu,	भियाइनु, टर्नु,
to be finished	samápta, sáנגge	समाप्त, साङ्गे
	hunnu	हुनु
fir tree	sallo	सल्लो
fire	ágo	आगो
fire-fly	junkiri	जुन्कीरि
fire-place (hearth)	agená	अगेना
(cooking-place)	chulá	चुला
fire-wood	dáurá	दाउरा

first (adj.)	pahilo
(adv.)	pahile, agári
fish	máchhá
to	máchhá máʼrnu
(with hook)	balsi khelnu
fisherman	máchhá máʼrne,
	màjhi
fist	muthi
to clench the fist	muthi páʼrnu
fit, to (trans.)	miláʼʼnu
(intr.)	milnu
(into)	atáʼʼnu
(adj.)	yogya, thik
(able, suitable)	laik or láyak
fitting (right)	suwáʼʼndo
(clothes etc.)	tamma
fix, to	lagáʼʼnu
flag	jhandi, jhandá
(on temple)	dhajá
flail	dhiki
flame	jwálá
flank	ehheu, kokhá
flash, to	chamkaʼʼnu
flat (ground)	samma
(things)	chepto
flavour	swád, ras
flea	upiná

पहिलो
पहिले, अगाडि
माछा
माछा मानुं,
बल्सि खेलुनु
माछा माने,
माफि
मुठि
मुठि पानुं
मिलाउनु
मिल्नु
अटाउनु
योग्य, ठीक
लाइक, लायक
सवाउंदो
टम्म
लगाउनु
मंडी, मंडा
धजा
ढिकि
ज्वाला
छेउ, कोखा
चम्कनु
सम्म
चेष्टो
स्वाद, रस
उपिना

flee, to	bhágnu	भागनु
flesh	máʼsu	मासु
fing, to	ápháʼʼnu	आफालनु
flock (birds)	bagál	बगाल
(sheep etc.)	bathán	बथान
flood	cháhál, bhal,	चाहाल, भल,
	jal-thal	जलथल
floor	bhuiz	भूई
flour	pitho	पिथो
flourish, to (e.g. a	macháʼʼnu	मचाउनु
khukri)		
flow, to	bahaʼʼnu, bagna	बहनु, बगनु
flower	phul	फूल
fluke	akal jhukal	अकल झुकल
flute,	báʼʼnsuli	बांसुलि
fly	jhingá, mákha	झिङ्गा, माखा
to (bird)	urnu	उडनु
(escape)	bhágnu	भागनु
foam	phinj, gáj, phin	फिज, गाज, फीन्
fodder	parál, cháro	पराल, चारो
fog	kuiro	कुइरो
fold, to	dobryáʼʼnu,	दोबस्याउनु,
	patyáʼʼnu	पठ्याउनु
follow, to (trans.)	pachhyáʼʼnu	पछ्याउनु
	pachhi lágnu	पछि लागनु
	pachhi pachhi	पछि पछि
	jáʼʼnu	जानु

food	kháná, kháne thok, kbáne kurá áhára	खाना, खाने थोक, खाने, कुरा आहार
fool	látá, murkha, ghámar	लाटा, मूर्ख, घामड
foot (human)	khuttá, páu, gorá paitálo	खुट्टा, पाउ, गोडा पैतालो
(sole)	páilo	पाइलो
foot-mark	ko lági, ko niintimá	को लागि, को निन्टिमा
for (prep.)	kinaki, kinabhane	किनकि, किनभने
(because)	thunnu, manái garnu	थुनु, मनाइ गनु
forbid, to	bal, shakti, tákat	बल, शक्ति, ताकत
force	jangár	जङ्गार
ford	jangár tarnu	जङ्गार तनु
to	hát, háth	हात्, हाथ
forearm	nidhár, kapál	निधार, कपाल
forehead	pardesi, bidesi	पर्देसी, बिदेसी
foreign	pardesi •	पर्देसी
foreigner	jangal, ban	जंगल, बन
forest	sadhain	सधै
forever	birsanu, birsiznu	बिर्सनु, बिर्सिनु
forget, to	kshamá or máph	क्षमा or माफ
forgive, to	garnu	गनु

forgiveness	kshamá, máph	क्षमा, माफ
fork	kántá	कांटा
(of river)	bhangálo	भङ्गालो
to „	bhangálo phátnu	भङ्गालो फाट्नु,
forsake, to	ohhornu, tyágnu	छोड्नु, त्याग्नु
fort	killá	किल्ला
forthwith	ehhittai, jhwáttai	छिट्टै, भवाट्टै
fort-night	dui sátá	दुइ साता
foundation	jag	जग्
fowl (bird)	chará	चरा
(poultry)	kukhrá	कुखरा
(wild fowl)	luinche	लुइंचे
fragment	tukrá, tukro,	टुक्रा, टुक्रो,
	chokto	चोक्टो
fraud	ehhal, kapat, jhel	छल, कपट, मेल
	thagein	ठगेई
(to get by)	ruthnu	रथ्नु
free	nirbandh, phuko,	निर्बन्ध, फुको,
	swádhin	स्वाधीन्
(gratis)	muphtai, tyasai	मुफ्तै, त्यसै
to	ohbori dinnu	छोडि दिनु
(spend money freely)	dhan relnu	धन् रेलनु
freeze, to	jámiznu	जामीनु
frequently	ghari ghari,	घरि घरि,
	bárambár	बारम्बार
fresh	tájá, naulo	ताजा, नौलो
(of meat)	álo	आलो
(new)	nayá	नया

Friday	sukabar, sukrabar	सुकवार, सुक्रवार
friend	sáthi, saugi, mitra	साथी, संगी, मित्र
frighten, to	tarsáuznu	तर्साउनु
frightful	darlágdo	डर् लाग्दो
frog	bhyáguto	भ्यागुतो
from	báta, dekhi	बाट, देखि
frontier	simáná, sánd	सिमाना, साँद
frost	tusáro	तुसारो
frown, to	ghurkaznu	घुर्कनु
fruit (vegetable)	phal	फल
(profit)	náphá	नाफा
(effect)	phal, nikás	फल, निकास
fry, to	bhutnu	मुट्नु
frying-pan	tápke, táwá	ताप्के, तावा
fuel (wood)	dáurá	दाउरा
full	bhareko, puro,	भस्येको, पूरो,
	bhari	भरि
fun	thattá	ठट्टा
funeral	malámi	मलामि
funny	thateuli	ठटेउलि
furlough	rajá	रजा
furnace	bhatti	भट्टी
furniture	álmál	आलमाल
further	pallo	पल्लो
(moreover)	upránta	उप्रान्त
future (adj.)	áuzne	आउने
fye !	chhiehhi	छीछी

G		
gain	náphá, kamái	नाफा, कमाई,
	phal	फल
gale	batás, ándhi	बतास, आंधी
gamble, to	juwá khelnu	जुवा, खेलनु
	báji or hor thápnu	बाजि or होड् थाप्
game	khel	खेल
(of hunting)	sikár	सिकार
gang	gatthá	गट्टा
gaol	jhelkhána, kaidi	जेलखान, कैदि
	ghar	घर
garden	kothebári, bári,	कोठेबारी, बारी,
	baghainchá,	बगैँचा
	phulbári, ságbári	फुलबारी, साग्बारी
gardener	máli	माली
gargle, to	kullá garnu	कुल्ला गर्नु
garlic	lasun	लसुन
garrison	addá	अड्डा
gas	báph, gyás	बाफ्, ग्यास्
gasp. to (pant)	dhakáuznu	धकाउनु
gate	phátak, dhoká	फाटक, ढोका
gather, to	batulnu, jammá	बटुल्लु, जम्मा
	garnu	गर्नु
(people)	bhelá garáuznu	भेला गराउनु
general (army)	senápati	सेनापति
gentle	sushil. naram	सुशील, नरम

get, to (earn etc.)	páuznu kamáuznu	पाउंनु कमाउंनु
ghee	ghiu	घोउ
ghost (spirit) (soul)	bhut pràn, átmá	भूत् प्राण, आत्मा
giddiness	ringatá	रिङ्गटा
gift (bribe)	dán ghus	दान् घूस
ginger	aduwá	अदुवा
girl (unmarried)	keti kannye	केटी कन्ये
give, to (handover)	diwnu sompanu	दिंनु सोम्पनु
glad gladness	khusbi, ramáhate harsha or harkha khush, ramáhat	खुशि, रमाहते हर्ष खुश, रमाहत्
glass (looking glass)	ainná, darpan	ऐना, दर्पण
glossy	chillo	चिल्लो
glove	dastáná	दस्ताना
glowworm	junkiri	जुन्कीरि
glue	lassá, lei	लस्सा, लेह
glutton	agasti, aghasti	अगस्ती, अघस्ती
go, to	jáwnu, hiznu, hinnu	जांनु, हिङ् नु, हिन्न
goat	bákhra	बाख्रा
God	Ishwar, Parmeshwar, Bhagwán	ईश्वर्, परमेश्वर् भगवान्

god	deutá,	देउता
goddess	dewi	देवी
gold	sun	सन्
goldsmith	sunár	सुनार्
gong	ghantá	घन्टा
gonorrhoea	suják	सुजाक
good (moral)	rámro, játi, assal bhalo	राम्रो, जाति, अस्सल भलो
goose flesh (cold) (fear)	jiring	जिरिङ्
gossip	jurunga	जुरुङ्ग
governor	gapphá	गप्फा
grain (corn) (of wood)	hákim dáná, gera, anna meso	हाकिम दाना, गोडा, अन्न मेसो
grand grandson daughter	thulo, bará náti nàtini	ठूलो, बडा नाती नातिनी
grandfather mother	báje, barájyu bajei	बाजे, बराज्यु बजेइ
grape	anggur	अङ्गुर्
grass	gháns	घांस
gratis	tyesai, muphat	त्येसै, मुफत्
grave, (adj.)	chihán gambhir	चिहानू गंभीर
gravel	rorá	रोडा
graze, to (intr.) (trans) (of skin)	charnu charáuznu khiskiznu	चनु चराउंनु खिस्कीनु

grease	boso	बोंसो
great	thulo	ठूलो
great-grandson	panáti	पनाती
„ „ daughter	panátini	पनातिनी
„ „ father	jiju	जिजु
greedy	lobhi, lálchi	लोभी, लाल्ची
	agasti, aghasti	अगस्ती, अघस्ती
green	hariyo	हरीयो, हरियो
grey	phusro	फुस्रो
grey haired	kes phulyeko	केस फुल्येको
grief	dukha, shok	दुख, शोक
grievance	surta	सुर्ता
grieve, to (intr.)	surtáũnu	सुर्ताउनु
	udás huũnu	उदास हुनु
	biláp garnu	बिलाप गर्नु
grind, to	piũdhnu, pinnu	पिंधुनु, पिन्न
grinding	dalái	दलाइ
grindstone (for grain)	jáũto	जांतो
(for tools)	sán	सान
groin	girkhá	गिर्खा
groom, to	malnu	मलनु
ground	bhuin	भुइं
group	thupro, gatthá	थुप्रो, गट्टा
grow, to	barhuu, umraũnu	बढनु, उम्रनु
grudge, a	dàgà	दागा
to bear a	dàgá rákhnu	दागा राखनु
grumble, to	gauganáũnu	गन्गनाउनु

guard to	rakhshá garnu,	रक्षा गर्नु
	(hon = to remain)	
guess, to	(ko) arkal garnu	(को) अड्कल् गर्नु
(hazard a guess	(ko) anejá garnu	(को) अनेजा गर्नु
	andáj garnu	अन्दाज गर्नु
guest a (invited)	nimtyáro,	निमत्यारो,
(self-invited)	páhuna (páľnu)	पाहुन, (पाल्नु)
guide a	aguwa, bato	अगुवा, बाटो,
	dekháũrne	देखाउने
guilty	doshi, dosi	दोषी, दोसि
gulp down, to	nilnu	निलनु
gum (for sticking)	chop	चोप्
gun	banduk	बन्दुक
gutter (of roof)	dour	ढोइ
(on ground)	kulo, nali	कुलो, नाली
H		
habit	bàni, riti, behorà	बानि, रीती, बेहोरा
hail	asinà	असीना
to	asinà parnu	असीना पर्नु
hail, to (call)	dáknu, hàpáũnu	डाक्नु, हापानु
hair (of body, fur)	rauũ, rom	रौं, रोम्
(human head)	kes, bàl	केस्, बाल्
(moustache)	jungà	जुङ्गा
(Hindu "top-knot")	tupi	टुपी
half	àdhà	आधा

halt, to	ariñnu, basnu, rahaznu bisàñnu, ubliñnu ublii rahaznu	अड़ीनु, बस्नु, रहंनु बिसाउंनु, उभिनु, उभिइ रहंनु
halt, a (rest, pause)	bisà	बिसा
hammer (large e.g.) sledge hammer, (ordinary) (small) (of gun)	ghan mártol bhánri, hatoro (banduk ko) ghorá	घन मार्तोल भाड़ि, हतोड़ो (बन्दुक को) घोड़ा
hand	hàt, hàth	हात, हाथ
handcuff	hàthkari	हात् कड़ि
handful	muthi	मुठि
handkerchief	rumàl	रुमाल्
handle	benr (of khukri etc.) binr	बेंड् बिडें
handmill	jànto	जांतो
hang, to (intr.) (tr.)	jhundinu jhundyàñnu tangnu (also pitch a tent)	भुण्डिनु भुण्ड्याउंनु टाङ्गु नु or टांगु
to get the hang of	melo-meso pàñnu	मेलो-मेसो पाउंनु
happen, to	ái lágnu, huñnu	आइ लाग्नु, हुंनु
happily	khushi sita	खुशि सित
happiness	sukha, ànanda	सुख, आनन्द

happy	khushi, sukhi, ánandit	खुशि, सुखि, आनन्दित्
hard	sáro, kathin, aptháro gàro	सारो, कठिन्, अपठाड़ो गारो
(unpleasant)	káshita, dukha	कष्ट, दुख
hardship	beshye, kasmi, páthar	बेश्ये, कस्मी, पाथर
harlot	háni, nás, noksán	हानि, नास, नोक्सान्
harm	katani, báli	कटनि, बालि
harvest	hatàr	हतार्,
haste	hatàr garnu	हतार् गर्नु
hasten, to (intr.)	hatàr hatàr	हतार् हतार्
hastily	topi	टोपी
hat	bancharo	बंचरो
hatchet	ghin, ikh, dàhà	घिन्, इष्, डाहा
hate	ghinàñnu	घिनाउंनु
to	(dekhi) dàhà garnu	(देखि) डाहा गर्नु
have, to	ko huñnu sita huñnu	को हुंनु सित हुंनु
haversack	jholá	भोला
havoc	nás, bigár	नास्, बिगार्
hawk	báj	बाज
hay	banso, sukya gháñs	बन्सो, सुक्यो घांस्
haze (heat) (fog or mist)	tuñwàlo kuiro	तुंवालो, कुइरो

head	kapál, táuko, munto	कपाल, टाउको, मुण्टो
headman	mukhiyà	मुखिया
heal, to	niko párnũ	निको पानु
healthy (plant)	játi sapreko	जाति, सप्रेको
heap (of grain)	thupro, rás	थुप्रो राम्
hear, to	sunnu	सुनु
heart (of body) to take heart (cheer up) (metaphor) (cards)	mutu dhirje rákhnũ man pàn	मुटु मन् पान्
heat (of sun) to	garmi ráp tato párnũ, seknu	गर्मी राम् तातो पानु, सेक्नु
heatrash (prickly heat)	ghamaurá	घमौरा
heavy (bulky)	bhàri, garuko, garauz	भारि, गरुको, गरौ
hedge	bár	बार
hedge-hog	dumsi musá	दुम्सि-मुसा
heel	kurkucho	कुर्कुचो,
heir	adhikári, aushe	अधिकारी, अंशे
help to	gohár, upakàr gohár diizu, sagáuznu	गोहार, उपकार गोहार दिनु, सगाउनु

helpless	láchàr	लाचार,
hen	pothi	पोथी
herb (medicinal)	sákpát, jhàrpát jari buti	साक् पात्, झार् पात् जरि बुटी,
herd	bagál, bathàn	बगाल बथान
herdsman	gothála	गोठाला
here (static) (hither)	yahan yetá	यहां येता
hero	surbir, máhábir bir	सूर्वीर्, माहबीर, बीर
heron	bakulà	बकुला
hesitating (in two minds)	dui-sure	दुइ-सुरे
hiccough to	baruli baruli lágnu	बड़ुलि बड़ुलि लाग्नु
hide (skin of animal) to (tr.) (intr.)	chhálá lukáuznu, chhopnu, dháknu luknu	छाला लुकाउनु, छोप्नु, ढाक्नु लुक्नु
hidden " (secret)	lukeko gupta	लुकेको, गुप्त
high	algo, uncho	अल्गो, उंचो
highlands (The Hills)	lekh pahár	लेख् पहाड
hill (foot hill) (high ridge) (high, mountainous)	danra lekh parbat	डांदा, लेख् पर्वत्
(bottom of) (slope) (precipitous slope)	phedi, kachhár pákhá pákhá-pakhero	फेदि, कछार पाखा पाखा-पखेरो

hinder, to	thunnu, arkáunnu	थुनु, अड् काउनु
	chheknu	छेक् नु
hinge	kabjá	कब्जा
hint	sán	सान्
hip (buttocks)	chák	चाक्
hire (noun)	jyálá, bani	ज्याला बनि
to	jyálá láunnu	ज्याला लाउनु
hit, to	hirkáunnu, pitnu,	हिरकाउनु, पीट् नु,
	hánnu	हान्नु
hither	yetá	येता
& thither	yetá uta	येता उता
hoarse	dhodre,	धोद्रे,
	ghánsiyeko	घांसीयेको
hog	suṅgur	सुंगुर्
hold, to	samátnu,	समात् नु,
	samáunnu, thámnu	समाउनु, थामनु
(keep)	rákhnu	राख्नु
hole (natural, animals)	dulo	दुलो
(made)	chheer, pwál	छेड्, प्वाल
(inground)	kháral	खाडल
holiday	chhutti	छुट्टि
hollow (noun)	khálto	खाल्टो
(in tree)	torká	टोड् का
(adj.)	kháli, khokro	खालि, खोक्रो
holy	pawitra	पवित्र
(ceremonially pure)	chokho	चोखो
home	ghar, gáun-ghar	घर, गाउँ-घर्

honest	sojo, kharo, sudho	सोजो, खरो, सुधो
honey	maha	मह
(comb)	mauriko cháká	मौरीको चाका
honour	mán, baráin	मान्, बडाई
to	mánmanito garnu	मान् मनीतो गर्नु
hoof	khur	खूर
(horse's)	sum, táp	सुम्, टाप
hook	éngkuse	आङ्कुसे
(fish)	balsi	बल्सि
(by hook or by crook)	kunai yukti le	कुनै युक्तिले
hop, to	ek khuttále	एक् खुट्टाले
	uphranu	उफ्रनु
hope	ásrá, ásá	आस्रा, आसा
horn	sing	सिङ
horrible }	darlágdo	डर् लाग्दो
horrid }	ginlágdo	घिन् लाग्दो
horse	ghorá	घोडा
horsefly	dáns	डांस
horseshoe	nál	नाल्
hot (water)	táto	तातो
(day)	niyáno, aul, áwal	नियानो, औल्, आवल्
(curry)	piro	पिरो
hour	ghanta	घन्ट
house	ghar	घर्
how (manner)	kasari	कसरि
(much)	kati	कति
however	taraipani	तरैपनि

humble	din, malim	दीन् , मलीम्
hump-backed	kupre	कुप्रे
hunger	bhok	भोक
hungry, to be	(lai) bhok lágnu	(...लाइ) भोक लाग्नु
hunt	shikár	शिकार
to (intr.)	shikar khelnu	शिकार खेल्नु
(tr.)	(ko) shikár garnu	(को) शिकार गर्नु
hurricane	thulo ándhi, ándhiko jhonk	ठूलो आंधि, आंधिको, भौँक
hurry	határ	हतार
to	határ garnu	हतार गर्नु
hurt	chot, gháu	चोट् , घाउ
to (tr)	chot párnú	चोट् पार्नु
husband	logne	लोग्ने
husk (grain)	bhus	भूस
(outside)	bokrá	बोक्रा
hussif	básá	बासा
hut	jhupro	झुप्रो
I		
I (person)	man	मं
ice	hizu	हिंउ
(also frost)	tusáro	तुसारो
idea	bichár	बिचार
idiot	látá, murkha, ghámar	लाटा, मूर्ख, घामड्
idle (lazy)	alchhe	अल्छे
idleness	alchhi	अल्छि

idol	murti	मूर्ति
ifbhane	भने
ignorant	murkha, ghámar	मूर्ख, घामड्
ill	birámi, rogi	बिरामी, रोगि
illness	bethá, rog	बेथा, रोग
imagination	, kalpaná, bichár	कल्पना, बिचार
imitate, to	siko garnu	सिको गर्नु
imitation	siko	सिको
immediately	turantaí, uttinaikhera	तुरन्तै, उत्तिनैखेर
	jhwáttai	भवाट्टै
immoral	pápi, adharmmi	पापी, अधर्मो
impertinence	gustáki, dhitein	गुस्ताकि, ढीटेई
impudent	hatiyár	हतियार
important	thulo, mángo	ठूलो, मान्को
impossible	asádhye	असाध्यै
improve, to (trans)	sudhárnú, játi	सुधानु, जाति
	párnú	पार्नु
	játi hunnu	जाति हुनु
	má	मा
	achet	अचेत्
	man na láunne	मन् न लाउने
	pátak	पातक
	hár phora	हाड् फोरा
	ámdani, kamáin	आमदनी, कमाई
	na thik, galti ko	न ठीक् , गलति को
	barthi, phal	बढ़ति, फल
		(intr.)
in		
inattention		
inattentive		
incest		
incestuous		
income		
incorrect		
increase		

Indian file	tánt	तांत
indigestion	apach	अपच
infant	náni	नानी
infect, to	bethá sáru	बेथा सारु
infectious	saruwá, sarne, lágne	सरुवा, सने लाग्ने
inflamed, to be	sujnu	सुजनु
infold, to	behernu	बेहेनु
information	khabar, tháhá pattá	खबर, थाहा, पत्ता
ingratitude	auguni	औगुणि
inhabit, to	(má) basnu, (má) bás garnu	(मा) बसनु, (मा) बास गर्नु
inject, to (vaccinate)	khopáunnu, siyo	खोपाउनु, सियो
(innoculate)	hálnu	हालनु
ink	bhed garnu	भेद् गर्नु
inn	masi, siyái pauwá, dharmshálá, bhatti	मसी, सियाई पौवा, धर्मशाला, भट्टि
innkeeper	bhattiwál	भट्टिवाल
innocent	nirdoshi	निर्दोषी
innoculate, to	khopáunnu, bhed garnu	खोपाउनु, भेद् गर्नु
inquire, to	sodhnu, sodhpuchh garnu	सोधनु, सोधपूछ गर्नु
inquiry	sodh-puchh	सोधपूछ

insect	kirá	कीरा
inside	bhitra	भित्त
insist, to	dhipi láunnu	द्विपि लाउनु
inspect, to	jáuchnu, hernu	जांचनु, हेनु
instead of	(ko) tháunmá, (ko) badalámá	(को) ठाउंमा, (को) बदलामा
insufficient	apugye, kam	अपुग्ये, कम
intelligent	gyáni, chalák	ज्ञानि, चलाक्
intend, to	man garnu, thánnu	मन् गर्नु, ठान्नु
interest (on money)	byáj, sud, náphá	ब्याज, सुय, नाफा
interesting	manpardo	मन् पर्दा
invade, to	(mathi) ái lágnu	(माथि) आई लाग्नु
invent, to	rachnu	रचनु
invitation (to meal)	ninto	निम्तो
invite, to " "	ninto diznu	निम्तो दिनु
iron	phalám, lohá	फलाम, लोहा
iron, to (tr.) (of clothes)	(ko) istri lagáunnu, or garnu	(को) इस्त्रि लगाउनु or गर्नु
ironsmith	kámi, lohár	कामी लोहार
irrigate, to	bhijáunnu (ma) páni láunnu	भजाउनु (मा) पानी लाउनु
island	tápu	टापू
it	tyo	त्यो
itch	luto	लुतो
to	chiláunnu	चिलाउनु
ivory	háttidánt	हात्तिदंत

J		
jackal	syál	स्याल्
January (Jan 15 Feb 15)	mágh	माघ
jar	gágro, bháaro, ghará	गाग्रो, भांदो, घड़ा
jaundice	hartál ko bethá	हर्ताल को बेथा
jaw (also molar tooth)	bangáro	बङ्गारो
jest	thattá, hanseuli	ठट्टा, हंसेउलि
jewel	mani, gahaná	मणि, गहना
join, to	jornu, miláunu	जोनु, मिलाउनु
(stick together)	tánsnu, gránsnu	टांसनु, गांसनु
journey	játrá, yátrá	जात्रा, यात्रा
joy	ánanda, harka, harsha	आनन्द, हर्क, हर्ष
judge, a	nisáphi, nisápi	निसाफी, निसापी
to	nisáph or nisáp garnu	निसाफ or निसाप गर्नु
(test)	jáuchuu, bichár garnu	जाँचुनु, बिचार गर्नु
juice	ras	रस
July (July 15 Aug. 14)	sáhun, sáwan	साहुन, सावन
jump, to (up)	uphranu	उफ्रनु
(over)	phál hánnu	फाल हान्नु
(across, over)	nánghnu	नांघनु
junction (of rivers)	dobhán	दोभान्
June (June 15 July 14)	asár	असार
jungle	jangal, ban	जंगल, बन

just* (adj.)	sáuco, niyálo, sidho, sudho	साँचो, नियालो, सिधो, सुधो
(adv. just now)	bharkhar	भर्खर
K		
keen	tej, tejilo, lágne	तेज, तेजीलो, लाग्ने
keep, to	rákhnu	राख्नु
(maintain)	pálnu	पाल्नु
(one's word)	satya rákhnu	सत्य राख्नु
kernel	gudhi, gudi	गुधि, गुदि
kerosine	mattiko tel	मट्टीको तेल
key	tálchá, chábi	तालचा, चाबी
khukri	khukri	खुक्रि
kick, to	lát (le) hannu	लात् (ले) हान्नु
kid	bákhraiko pátho	बाख्राको पाठो
kidney	mirgaulo	मिर्गौलो
kill, to	márnun	मानु
(sacrifice)	bali garnu	बलि गर्नु
kiln	bhatti	भट्टी
kind (noun)	ját, kisim, prakár	जात्, किसिम, प्रकार
(adj.)	thari, náse, khál	थरि, नासे खाल्
	kirpálu, dayálu, bhalo	कृपालु, दयालु, भलो
kindly	kripágari	कृपागरि
kindness	dáya, kripá, anugrah	दया, कृपा, अनुग्रह
king	rájá (cards) bása	राजा, बास
kinship	sáinu	साइनु

kit	sárdám, samán	सार्दाम्, समान्
kitchen	bhásághar	भान्साघर्
kite (bird)	chil	चील
knapsack	námjo, jholá	नामजो, मोला
knave (rascal)	thag, kapti	ठग्, कप्टी
(cards)	gulám	गुलाम्
knead, to	muchhnu	मुछ्नु
knee	ghuzrá	घुंड़ा
kneecap	pánggrá	पाङ्ग्रा
kneel, to	ghuzrá teknu	घुंड़ा टेक्नु
knife (pen)	cháku	चाकु
(ordinary)	chhuri	छुरी
(small on khukri)	karda	कर्द
knit, to	bannu	बुनु
knock, to (strike)	hirkáunnu	हिरकाउनु
(bull etc.)	hánnu	हान्नु
(down a person)	lotáunnu,	लोटाउनु,
	laráunnu	लडाउनु,
(down, building)	bhatkáunnu	भत्काउनु
(on a door)	ghach-	घच-
	ghachyáunnu	घच्याउनु
knot	gántho, surkaná	गांठो, सुर्कना
know, to	jannu	जान्नु
(understand)	bujhnu,	बुझ्नु,
	samjhannu	सम्झनु
(recognise)	chinnu	चिनु

(Have knowledge about)	tháha páunnu	थाहा, पाउनु
(realise)	chál páunnu	चाल पाउनु
(how to do)	dornu	डोनु
knowingly	jáunni jáunnikana	जानिजानिकन
knowledge (wisdom)	buddhi, gyán	बुद्धि, ज्ञान
(learning)	bidyá	विद्या
(skill)	sip	सिप्
(information)	tháhá, chál	थाहा, चाल्
knuckle	anlá ko gántho	आंलाको गांठो
L		
labour (work)	kám, káj, lantha	काम्, काज्, लण्ठा
(effort)	mihinát, phikri	मिहीनत्, फिक्रि
(household)	dhandá	धन्दा
„ to	kám garnu,	काम गर्नु,
	mihinuat garnu	मिहीनत् गर्नु
lace (shoe)	dori, phitá, tasmá	डोरी, फिता, तस्मा
ladder (wooden)	lisnu, sirhi	लिस्नु, सिर्हि
(stairs, steps-stone)	bharyáng	भर्याङ्ग
lake	jhil, pokhari, tál	झील, पोखरि, ताल
lame	khorande, langro	खोरण्डे, लङ्गरो
lament, to	biláp garnu	बिलाप् गर्नु
lamentation	biláp	बिलाप्
lamp	batti	बत्ती
(small earthen ware)	diyo	दियो

land (opposite of sea)	jamin, bhuiz	जमिन्, भुइं
(estate, field)	jaggá	जग्गा
(on slope of hill)	pákhá	पाखा
(country)	desh	देश
landslip (also diarrhoea)	paíro	पैरो
lane	galli	गल्लि
language	kurá, bháshà	कुरा, भाषा
languid	lote	लोते
lantern	laltin, hát batti	लाल्टिन्, हात् बत्ती
lap	polto, god, kákh	पोल्टो, गोद, काख
large	thulo, baro	ठूलो, बढो
(extensive)	pharák	फराक
last	pachhillo, ákhiri	पछिल्लो, आखिरि
to (endure)	khapnu, rahaznu	खप्नु, रहनु
lasting (good wearing)	khapuwa	खपुवा
late	dhilo, aber; abelá	ढीलो, अबेर, अबेला
later	bhare, pachhi	भरे, पछि
lately (present day)	áju bholi, hálko	आजु भोली, हालको
laugh, to	házsnu	हांसनु
at (mock)	khisi garnu,	खिसि गर्नु
	khisyáunnu,	खिस्याउनु,
	gijyáunnu	गिज्याउनु
law	ain, niyam	देन्, नियम्
lawsuit	phirát	फिरात्
lay, to (eggs)	phul pàrnu	फुल पारु
lazy	alehhe	अल्हे
lead (metal)	sisá	सीसा

lead, to	doryáunnu	ढोर्याउनु
leader	aguwa, agaute	अगुवा, अगौटे
leaf (tree)	pát	पात्,
(book)	patra	पत्र
leafless	sikre	सिक्रे
leak, to (through)	chuhuznu	चुहुनु
(out)(intr.)	rasiznu	रसिनु
lean (thin)	dublo	दुब्लो
lean, to (back, rest on)	ares lágnu	अरेस्, लागनु
(over, down)	dhalkanznu	ढल्कनु
(bend, stoop)	niuranznu	निउरनु
(bend down)	jhuknu	झुकनु
leap, to (over)	phál hánnu,	फाल् हानु,
	náughnu	नांघ्नु
	uphranu	उफ्रनु
(up)	siknu	सिकनु
learn, to	tháhá páunnu	थाहा पाउनु
(get knowledge of)	kamko kam	कम्को कम्
least, at	chhálá	छाला
leather	chhutti,	छुट्टी,
leave	rajá	रजा
(furlough)	chhornu, chhori	छोडनु, छोडि
leave, to	rakhnu	राखनु
	tyágnu	त्यागनु
(desert)	bicha pàrnu	बिच पारु
(in the lurch)	debre, báun, báyan	देब्र, बाउं, बायां
left		

leg	khuttá, táng	खुट्टा, टाङ्ग
(above knee)(i)(man)	tikhro or tighro	तिख्रो, तिघ्रो
(ii)(animal)	sá»pro	सांप्रो,
(below knee, shin)	pá»sulo	पांसुलो
(calf)	chhepari	छेपारि
leisure	phursat	फुर्सत्
lemon	nimbu	निंबु,
(large)	nibuwá	निबुवा
(small lime)	kágati	कागति
lend, to	rin diznu	रिन् दिनु
	paincho diznu	पैंचो दिनु
	udháro diznu	उधारो दिनु
length	lamti, lamài	लम्टि, लमाइ
lentil	dál	दाल्
leopard	chituwà	चितुवा
leper	kori	कोडि
leprosy	kor	कोड
less	kamti	कम्टि
lessen, to (intr.)	ghatnu	घटनु
(tr.)	ghatáu»nu	घटाउंनु
lesson	páth, shikshá,	पाठ, शिक्षा,
	arthi	अर्थि
let, to (allow)	Infin + diznu	...दिनु
letter (of alphabet)	akshar	अक्षर
(post)	chitthi	चिट्ठी
level (of ground)	samma	सम्म
(flat, e.g. table)	chepto	चेप्टो

liar •	jhutho, dhántne	झुठो, ढांदने
lice	jumro	जुम्रो
lick, to	chátnu	चाटनु
lid	dhakaná, dhakani,	ढकना, ढकनि,
(stopper)	birko	बिर्को
lie, a	dhánt, jhuth	ढांट्, झूठ्
to	dhántnu, jhuth	ढांटनु, झूठ्
	bolnu	बोलनु
(down)	sutnu, dhalkanu,	सुत्नु, ढलकनु,
	pasri»nu, letnu	पस्रींनु, लेट्नु
life (principle)	prán, sás	प्राण, सास्
(manner of)	áyu, cholá, jivan	आयु, चोला, जीवन्
lifeless	nirjiu, mareko	निर्जीउ, मरेको
	jasto	जस्तो
lift, to	uchá»nu, nthá»nu	उचालनु, उठाडनु
(pick up)	tipnu	टिप्नु
light	jyoti, n»jyálo	ज्योति, उज्यालो
(lamp)	batti	बत्ती
(not heavy)	halungo	हलुङ्गो
(colour)	madhuro	मधूरो
(e.g. of tea)	phiko	फिको
to (tr.)	bá»nu, jalá»nu	बाल्नु, जलाउंनु
	salká»nu	सल्काउंनु
(intr)	balnu, jalnu	बल्नु, जल्नु
lightning	bijuli	बिजुलि

like	jasto, jhain,	जस्तो, जैन,
to	ruchnu, jàti	रुचनु, जाति
	làgnu (dat. of sub)	लागनु,
	rucháunnu, man	रुचाउनु, मन
	parnu	पनु
likeness	rup, anuwár	रूप, अनुवार
limb	anga	अंग
lime	chuna	चुन
limp (adj.)	lulo, lote	लुलो, लीते
to	khuchyáng	खुच्याङ
	khuchyáng hinnu	खुच्याङ हिनु
line (on paper)	lakir, rekhà	लकीर, रेखा
liniment	málne okhati	मलने ओखति
linseed	alsi	अलसी
lip	onthi	ओंठ
list	khesri, taphsil	खेसी, तफ्सिल
listen, to	sunnu, dhyán	सुनु, ध्यान
	diñnu	दिनु
	kán thápnu	कान् थाप्नु
little (adj.)	sàno, chhoto	सानु, छोटो
n.	alikatá	अलिकता
live, to (dwell)	basnu, rahannu	बस्नु, रहनु
(be alive)	jiunnu	जीउनु
liver	kalejo	कलेजो
living	jiundo	जीउंदो
lizard	chhepáro	छेपारो

load,* n.	bhár, bojhá,	भार, बोझा,
	kumlo	कुम्लो
to	ládnu, má hálnu	लादनु, मा, हालनु
loaf about, to	dauntárinnu	दौंटारिनु
loan	rin, painelro	रीण, पैचो
lobe (of ear)	kán ko loti	कान् को लोति
lock	tálá, tálehá	ताला, ताल् चा
loaf about, to	dauntarinnu	दौंटारिनु
lock, to	tálá lagáunnu	ताला लगाउनु
locust	salaha, salau	सलह, सलौ
log	murrho	मुंढो
loincloth	langothi, dhoti	लंगोठी, धोति
loins	chutar, kammar	चूतड़, कम्मर
lonely	eklai	एकलै
(of places)	sunne	सुन्ने
long	lámo	लामो
look (appearance)	rup, anuwár	रूप अनुवार
to (at)	hernu	हेनु
(seem)	dekhiñnu	देखीनु
(for)	khøjnu	खोजनु
(after)	pálnu	पालनु
looking-glass	ainná	ऐना
loop (in road etc.)	ghumti	धुम्टि
loose (adj.)	khukulo, dhilo,	खुकुलो, डीलो
	phuko	फुको
	phukáunnu	फुकाउनु
to (let go)	chhornu	छोड़नु
(set free)		

lose, to	haráuznu, gumáuznu	हराउनु, गुमाउनु
loss	háni, nás, noksán	हानि, नास्, नोकसान्
loud	charko	चर्को
louse	jumrá	जुम्रा
love	máyá, prem, priti	माया, प्रेम, प्रीति
low (adv.)	tala, undho	टल, उन्धो
(adj.)	hoycho	होचो
(lowly)	nich	नीच
louring	dhamilo	धमीलो
luck	bhág	भाग
lucky	bhágemán	भागैमान्
lukewarm	mantáto	मन् तातो
lump	dallo	ढल्लो
lung	phokso	फोक् सो
M		
mad	bauláhá, jhallá	बौलाहा, मल्ला
maiden	keti, kannye	केटी, कन्न्ये
(servant)	kamári, dási	कमारी, दासी
main (adj.)	mul, mukhiya	मूल, मुखिया
(special)	khás	खास्
maize	makai	मकै
majority	dherjaso, thulo	धेर जसो, ठूलो
	bhág	भाग
make, to	banáuznu	बनाउनु
(create)	rachnu	रच्नु
(cause)	párnu, tulyáuznu	पार्नु, तुल्याउनु

(a bed)	bichháuznu	बिछाउनु,
(a noise)	hallá garnu	हल्ला गर्नु
male (human)	logne mánehhe	लोग्ने मान्छे
(birds)	bhále	भाले
(buffalow)	rángo	रांगो
(horses, goats)	boka	बोका
mallet	mungro	मुंग्रो
(large)	ghan	घन्
man	mánchhe, mánis	मान्छे, मानिस्
(person)	jana	जन
mango	ámp	आम्प
manner (method)	rit, káidá	रीत्, काइदा
(habit)	báni	बानी
manners	behorá, chálchalan	बेहोरा, चाल् चलन्
manure	mal	मल्
many	dherai, anek	धेरै, अनेक्
March (Mar.15 April14)	chait	चैत्
march, to	hinnu, hiznu	हिन्नु, हिङ्नु
mark (n)	chiznu, thoplá	चिन्नु, थोप्ला
market	bajár, hát	बजार, हाट्
marriage	byáhá	व्याहा
marry, to	byáhá garnu	व्याहा गर्नु
marsh	simsár, daldal, dháp	सिम्सार, दल्दल्, धाप्
master	málik, swámi	मालिक्, स्वामी
(teacher)	guru	गुरु

mat	máandro	मान्द्रो
(bamboo matting)	bhakári	भकारि
match	diyásalái	दीयासलाइ
matted	latte	लट्टे
matter	kurá	कुरा
(thing)	tbok	थोक्
(pus)	pip	पीप्
mattress	gaddá	गडा
May (May 15 June 15)	Jeth	जेठ
meaning	artha	अर्थ
means (method)	upay, jukti	उपाय, जुक्ति
measles	dádurá	दादुरा
measure (n)	náp, nápo	नाप्, नापो
to	nápnú	नाप्नु
meat (flesh)	másu,	मासु,
(butchers)	sikár	सिकार
medal	tagmá	तगमा
medicine	okhati, iláj, dawái	ओकति, इलाज, दवाई.
meet, to	bhetnu	भेट्नु
(overtake)	phelá párnú	फेला पार्नु
meeting (rivers)	dobhán	दोभान्
(assembly)	sabhá	सभा
melon	kharbujá	खर बुजा
melt, to (intr.)	galnu, paglanu	गल्नु, पगल्नु
mend, to (put right)	sudhárnu	सुधानु
(patch)	tálnu	टाल्नु
	marammat garnu	मरम्मत् गर्नु

merchant	bepári	बेपारी
mercy	dayá, kripa,	दया, कृपा,
	chhimá	छिमा,
messenger	khabar purýáune	खबर पुरयाउने
	du	दूत्
method	rit, rakam, upay	रीत्, रक्कम्, उपाय
	káidá	काइदा
midday	dopahar	दोपहर
midnight	ádhárát	अधारात्
middle	mánjhako, bichko	मांभको, बीचको
mildew	dhumri, dhumsi	धुंङ्गि, धूमसी
milk	dudh	दुध
to	duhuznu	दुहुंनु
mill (hand)	jànto	जांतो
(water)	ghatta	घट्ट
millet	bhadu, káguni	भदु, कागुनि
mind (n.)	man, hirday,	मन्, हिर्दय,
	chitta	चित्त
to (obey)	mánnu	मान्नु,
(feel)	gáro mánnu	गारो मान्नु
(watch)	hernu	हेर्नु
(pay attention)	dhyán diznu	ध्यान, दिनु
(care)	dhandá mánnu	धन्दा मान्नु
(never mind)	dhandá chhaina	धन्दा छैन
mine (n.)	kháni	खानि
(explosive)	surung	सुरुङ्ग

mingle, to (tr.)	misáũnu,	मिसाउंनु,
	miláũnu	मिलाउंनु
(intr.)	misĩũnu	मिसींनु
mint (spice plant)	padiná	पदीना,
(money)	taksar	टक् सर
mirror	aiũná, shishá,	ऐना, शिशा,
	sisá	सिसा
misconduct	kuchál	कुचाल
miser	lobhi, sum, kanjus	लोभी, सुम, कजुस
misery	dukkha	दुक्ख
miss, to	na lagáũnu	न लगाउंनु
(out)	biráũnu	विराउंनु
(discover absence)	rainchha bhani	रैनछ भनि,
	tháha páũnu	थाहा पाउंनु
missing	haráeko	हराएको
mist	kuiro	कुइरो
mistake (n.)	bhul	भूल
misty	dhamilo	धमीलो
mix, to	misáũnu,	मिसाउंनु,
	muehhu	मूछ्नु
mob	hul	हुल
model, (n.)	nakal	नकल
to	banáũnu, dháũnu	बनाउंनु, ढाल्नु
moisten, to	osáũnu,	असाउंनु,
	mukryáũnu	मुक् र्याउंनु
mole (on body)	kothi	कोठी
moment	ehhin	छिन्

momentary	ek ehin ko	एक छिन् को
Monday	Sombár	सोम् बार
money-lender	sáhu, mahájan,	साहु, महाजन्,
	seth	सेठ्
monkey	báũdhar	बांधर्
month	mahiná, maiũná	महिना, मैना
moon	jun	जून्
(new)	auusi	औसी
(old)	purne	पुर्ने
(waning half)	badi	बदी
(waxing ,,)	sudi	सुदी
more	besi, jyásti, aru	बेसि, ज्यास्ति, अरु
morning	bihána	बिहान
mortar (vessel)	okhali, dhiki	ओखलि, ढीकि
mosquito	lánkhutte, mas	लाम् खुटे, मस्
mosquito net	masuri	मसुरी
moss	jhyáũ	भयाऊ
mother	ámá, mahatári	आमा, महतारी
mother-in-law	sásu	सासु
mount, to	charhnu	चढ्नु
mountain	pahár	पहार
(large)	parbat	पर्वत्
(chain)	lekh	लेख्
mouse	musá	मुसा
moustache	jungá	जुंगा
mouth	mukh	मुख
mouthful,	phánk	फाँक्

move, to, (tr.)	sárnu	सानु
(shake)	hilláunnu	हिल्लाउनु
(intr.)	hilnu, sarnu	हिलनु, सनु
(move in bounds)	dhasàro hánnu	धसारो हान्नु
much (adj.)	dherai	धेरै
(adv.)	dher, besi	धेर, बेसी
mucus (e.g. from nose)	singàn	सिङ्गान्
mud	hilo	हीलो
muddy (of water)	dhamilo	धमीलो
mule	khachchar	खचर
mumps	galphulá ko bethá	गल् फुला को बेथा
murder	hatyá	हत्या
murmur, to	ganganáunnu	गन् गनाउनु
muscle	nasà	नसा
mushroom	chyàu	च्याउ
music	rág	राग्
mustard	rái, (the plant) tori	राइ, तोरि
myself	ma áphai	म आफै

N

naik	amaldàr	अमल् दार
nail (finger)	nang	नङ
(iron)	khil, kánti, preg	खील, कांति, प्रेग्
naked	nàngo, nangá	नांगो, नंगा
name	nàun	नाउं
named	nàun gareko	नाउं गरेको
namely	arthát	अर्थात्

nape	ghiehro,	घिच्रो,
	ghuchehuk	घुचुक
narrow	sánguro	सांगुरो
nasty	najáti, narámro	नजाति, नराम्रो
natural	sobháuko	सोभाउको
natural (world)	prakriti	प्रकृति
(character)	sobhàu	सोभाउ
navel	nábhi, nàinto	नाभि, नाइंतो
near	(ko) najik, nira	(को) नजिक, निर
nearly	jhandai	झन्दै
necessary	kháicho, chahindo	खांचो, चाहिंदो
neck	galá, ghiehro	गला, घिच्रो
necklace	màlá, kantha	माला, कंठ
need, to	(lá) eháhinu	(लाई) चाहिनु
needle	siu, siyo	सीउ, सीयो
neglect, to	nahernu, birsnu	नहेनु बिस्नु
neighbour	kshimeki,	क्षिमेकि,
	chhimeki	छिमेकि
neighbouring	chheuko	छेउको
nephew (brother's son)	bhátijá	भातीजा
(sister's son)	bhánij	भानिज
nerve	nasá	नसा
nervous	daráunne, átiinne	डराउने, आतीने
nest	gunr	गुडं
net	jál	जाल
(mosquito)	masuri	मसुरी
nettle	sisno	सिसनो

never	kaile pani + neg. of verb	कैले पनि.....
nevertheless	tarai pani, tai pani ra pani	तरै पनि, तै पनि, र पनि
new (fresh)	nayá, naulo tàjá, álo	नया, नौलो ताजा, आलो
news	khabar, pattá, samachár	खबर, पत्ता, समचार
next (time) (place)	arko (ko) chheuko	अर्को (को) छेउको
e.g. "the man next Ranbir"—Ranbir ko chheuko mánehhe niece (brother's daughter)		
	bhátiji (sister's ,,)bházi	भतीजि भांजी
night	rát	रात्
nip, to (off)	chimoto	चिमोट्नु
nipple	chuznu	चुङ्नु
no	thun, dut	थुन्, दुत्
no doubt	hoina	होइन
nod, to (in sleep)	nisse	निस्से
noise	jhulnu	मुल्नु
nominate, to	sor, awá, hallá	सोर, अवाज्, हल्ला
noon	khatáunu	खटाउनु
	ádhá din, duipahar	आधा दिन, दुइपहर
North	din	दिन्
nose	uttar disha nákh	उत्तर दिशा नाख्

nose-ring (centre) (out-side)	buláki phuli	बुलाकि फूली
nostril	nákh ko chhezu, nákh ko dulo	नाख् को छेड् नाख् को दुलो
note, to	lekhi rákhnu	लेखि राख्नु
nothing, for (free)	tyesai	त्येसै
notify, to	sunáunu	सुनाउनु
November (Nov. 15—Dec. 15)	mazir	मर्, सौर
now (just)	aile bharkhar	ऐले भर्खर्
now-a-days	áju bholi, achel	आजुभोली, अचेल
numb, to (usually with cold)	gangrinu kakrinu	गं गरीनु ककरीनु
number (figure)	sankhya	संख्य
numeral	arka	अंक
nut (bolt) (betel) (chewing)	gerá, badám dhibri pán	गेडा, बदाम् ढिब्रि पान्
nutmeg	supári jaiphal	सुपारी जाइफल
○		
oak	bánj'ko rukh	बांज को रुख्
oar	dáuri, bahánná, gabaná	डांड़ि, बहान्ना, गबाना
oath	kiriya, kasam	किरिया, कसम्
oats	jau	जौ
obedient	ágyá manne	आज्ञा मान्ने

obey, to	mánnu	मानु
oblique	bángo, terho	बाङ्गो, टेहो
	charkeko	चर्केको
obscene	phohar, phohari	फोहर्, फोहरी
observation	herái	हेराई
observe, to (see)	dekhnu, hernu	देख्नु, हेर्नु
(notice)	chet rákhnu	चेत् राख्नु
(say)	bhannu	भन्नु
obsolete	na chalne, puráño	न चलने, पुरांनो
obstacle	chhekthun, aljho	छेक्थुन्, अल्फो
obstinate	atteri, dhito,	अट्टेरी, ढीटो,
	magro	मग्रो
obstreperous	kalyáhá	कल्याहा
obstruct, to	thunnu, chheknu	थुन्नु, छेक्नु
obtain, to	páuznu	पाउंनु
obtrude, to	ghusárnu,	घुसानु,
	ghachetnu	घचेट्नु
occasion (time)	belá, khep	बेला, खेप्
(reason)	káran	कारण
(chance)	dáu, mauká	दाउ, मौका
occasionally	kaile kaile	कैले कैले
occupant	basne	बस्ने
ocean	samundra,	समुन्द्र,
	mahaságar	महासागर
Ocotober (Oct.15 Nov.15)	Kártik	कार्तिक
odour (good)	suganda, básná	सुगन्ध, बास्ना
(bad)	dugandha or	दुगन्ध or
	kugandha	कुगन्ध

offender	doshi	दोषी
off-band	jatábhábi	जताभाबि
often	bár bár, ghari	बार बार, घरि
	ghari, dherai khep	घरि, घेरै खेप्
oil	tel	तेल्
(kerosine)	matti tel	मट्टी तेल
oily	chillo	चिल्लो
ointment	malham, mallam	मल्हम्, मल्लम
old (persons)	burho, briddha	बूढो, बृद्ध
(things)	puráño	पुरांनो
(worn out)	thotro	थोत्रो
on	má, mánthi	मा, मांथि
once	ek khep, ek palta	एक खे, एक प
onion	piyáj	पियाज
only	kháli.....mátraí	खालि.....मत्रै
	kháli.....	खालि.....
 mátraíमत्रै
open, to	ughárnu, kholnu	उघार्नु, खोलनु
(mouth)	báuznu	बाउंनु
opening (hole)	ehhezr, dulo	छेड, दुलो
(chance)	dáu, mauká	दाउ, मौका
opinion	mato, ráy, bichár,	मतो, राय, बिच
	man	मन्
opium	aphim	अफीम्
opportunity	mauká, dáu	मौका, दाउ
(get, an)	dori lágnu + dat	डोरी लाग्नु

opposite (over against)	(ko) sáamu	(को) सांमु
or	ki, yá, athwá	कि, या, अथ् वा
orange	suntalá	सुन्तला
order (n.) (arrangement)	melo	मेलो
(custom)	rit, bidhi	रीत्, बिधि
(command)	ágyá, hukum, ain	आज्ञा, हुकुम्, ऐन्
to (arrange)	thik pánu,	ठीक पानु,
	thankyáunu	थन्क्याउनु
(command)	ágyá dinnu	आज्ञा दिनु
	hukum garnu	हुकुम गर्नु
ordinary	sádháran	साधारण्
	madhyam	मध्यम्
ornament	gahaná, singár	गहना, सिंकार्
to	singarnu	सिंकार्नु
orphan	tuhuro, dáto	दहुरो, दातो
other	arko, dosro	अर्को, दोस्रो
otherwise	hoina bhanneté	होइन भन्ने ता
	natra tá	नत्र ता
outside	báira patti	बाहर पट्टि
	baira	बाहर
outstrip, to	uchhinu, nánghi	उछिनु, नांगि
	jáunu	जानु
oven	chulá, bhatti	चुला, भट्टी
over (prep.)	máthi	माथि
(across water etc.)	pári	पारि
(passed)	biteko	बितेको
(finished)	bhiyáyo	भियायो
to be	ubranu, báuchuu	उब्रनु, बांचुनु

overcoat	báirekot	बाइरेकोट्
overcome, to	jitnu, jaywant	जीत्नु, जयवन्त
	huznu	हुंनु
overflow, to (intr.)	(báira) pokhinu	(बाइर) पोखीनु
overpower, to	tábimá lyáunu	ताबिमा ल्याउनु
oversight (mistake)	bhul	भूल्
overtake, to	bhetáunu, phelá	भेटाउनु, फेला
	pánu	पानु
over work (n.)	jhok	झोक्
owe, to	rin lágnu, rini	ऋण् लाग्नु, ऋणि
	huznu	हुंनु
owl	láta chará, ullu	लाटा चरा, उल्लु
ox	goru	गोरु
P		
pace	kadam, pharká	कदम्, फर्का,
	dek	डेक्
pack (cards)	tás	तास्
to	thankyáunu	थन्क्याउनु
paddy	dhán,	धान्
padlock	tálá	ताला
page	patra	पत्र
pail (wooden)	theko	ठेको
	dunhyáro	दन्ह्यारो
(bucket)	bálti, dol	बाल्टि, डोल

pain	dukha, pira	दुःख, पीडा,
(pains effort)	mihiznat	मिहीनत्
to (intr.)	dukhnu	दुख्नु
(tr.)	dukha diꣳnu	दुःख दिनु
(trouble)	sataꣳnu	सताउंनु
paint	ranga	रङ्ग
to	rangáꣳnu	रङ्गाउंनु
pair	jorá	जोड़ा
palace	ráj mahal, darbár	राज महल, दरबार
palm (tree)	khajur, tár ko	खजूर, ताड़ को
	rukh	रुख
(hand)	hatkelá	हत् केला
pane	ainá	ऐना
panic	tarsái	तर्साई
panther	chituwá	चितुवा
paper	kágat	कागत
parade (troops)	kawáj	कवाज
to	kawáj kheláꣳnu	कवाज खेलाउंनु
pardon	máph, kshamá	माफ, क्षिमा
to	máph or kshamá	माफ या क्षिमा
	garnu	गर्नु
pare, to	tachhnu	ताछ्नु
parents	ámábábu	आमाबाबु
parrot	sughá	सुघा
parry, to	chhelnu,	छेलनु,
	tarkáꣳnu	तर्काउंनु
part	bhág, hissa, ansha	भाग, हिस्सा, अंश

particular (special)	khás, mul	खास, मूल
(such & such-a)	phaláná	फलाना
particularly	khásgari	खास गरी
party (military)	toli	टोली
(band)	gathá	गट्टा
(crowd)	hul	हुल
pass (mountain)	bhanjáꣳg	भन्जाङ्ग
(permit)	purjá	पुर्जा
to (through)	chhirnu	छीनु
(spend, time)	bitnu, kátnu	बीतनु, काटनु
(tr.)(outstrip)	uehhinnu	उछिन्नु
(law)	chaláꣳnu	चलाउंनु
past	biteko	बीतेको,
(ago)	bhayo	भयो
pasteboard	gátá	गाता
paste on, to	thopárnu, táꣳnu	थोपानु, टांस्नु
patch (n.)	tálo	टालो
to	tálnu	टालनु
path	báto, chorbáto	बाटो, चोर बाटो
patience	dhiraj	धीरज
pause, to	parkhanu, ariznu	परखनु, अर्झीनु
paw	panjá	पन्जा
pay	talab, tankhá	तलब, तन्खा
to (tr.)	tirnu	तीनु,
(military)	tankhá bántnu	तन्खा बांटनु
	or bántnu	or बांडनु
(intr.)	náphá diꣳnu	नाफा दिनु

pea	keràu	केराउ
peace	mel, kushal, shánti	मेल, कुशल, शान्ति
peach	áru	आरु
peak	tuppo, tháplo	टुप्पो, थाप्लो
pear	naspáti	नस्पति
pearl	moti	मोती
peel (n.)	bokrá	बोक्रा
to	táchhnu, khoselnu	ताछ्नु, खोसेलनु
peep, to	chiyáuznu, chor	चियाउंनु, चोर
	ázhhá le hernu	आंखा ले हेनु
peg	kilá	कीला
pen	kalam	कलाम्
(sheep)	khor	खोर
pencil	pensil	पेन्सिल्
penknife	cháku	चाकू,
(on khukri)	karda	कर्द
people	mánehhharu,	मान्छेहरु,
	janá	जना
(subjects)	prajá	प्रजा
pepper	marich,	मरिच्,
	golmirich	गोलमिरिच
(red)	khorsáni	खोर्सानी
percent	sainkará	सैकड़ा
perhapsholá (afterहोला,
	verb), koni	कोनि
perpendicular	tháro	डाडो
persecute, to	satáuznu	सताउंनु

person	janá, mánehhe	जना, मान्छे
persuade, to	phakáuznu	फकाउंनु
petition	binti	बिन्ती
phlegm	khakár	खकार्
(nasal)	sigán	सिगान्
pick (n.)	gainti	गैती
to (up)	tipnu	टिपनु
picture	naksá, taswir,	नक्सा, तस्वीर,
	chitra	चित्र
piece	tukrá, chokto	टुक्रा, चोक्टो
to, together	gánsnu	गांस्नु
pierce,	bijhnu, chherna	बिम्नु, छेड्नु
pig (tame)	sungur	सुंगुर
(wild)	banel	बनेल्
pigeon (tame)	parewá	परेवा
(wild)	malewá	मलेवा
pile	thupro	थुप्रो
to	thupryáuznu	थुप र्याउंनु
pill	goli	गोली
pillar	khambá	खंबा
pillow	siráni	सिरानी
pimple (small)	phoká, bibirá	फोका, बिबिरा
(large = boil)	khatirá	खटीरा
pinch, to	chimotnu,	चिमोटनु,
	chintanu	चिन्टनु
pit	kháltu	खाल्टो

pitch, to (tent)	táŋgnu, lagáũnu,	टांग्नु, लगाउंनु,
	hálnu	हाल्नु
pitcher	ghará, ghailá	घड़ा, घैला
pity	dayá	दया
place	thanu	ठाउं
to	rákhnũ, lagáũnu	राख्नु, लगाउंनु
plain (adj.)(level)	samma	सम्म
(easy)	sajilo	सजीलो
(without ornament)	sádá	सादा
plains, the	mades	मदेस्
plan (method)	rit	रीत्
(device)	yukti, upáya	युक्ति, उपाय
to	upáya nikálnũ	उपाय निकाल्नु
plane, to	táchhnu,	ताछ्नु,
	chillyáũnu	चिल्ल्याउंनु
plank	phalek	फलेक्
plant	biruwá, bot	बिरुवा, बोट्
(shoot)	tusá	टुसा
to	ropnu, gáru	रोप्नु, गाड्नु
plate	thál	थाल्
(of leaves)	tapari	टपरी
play, to	khelnu	खेल्नु
(music)	bajáũnu	बजाउंनु
(n.)	khel	खेल्
(show)	tamásha	तमाश
pleasant	ramáilo, manpardo	रमाइलो, मनपर्दो

please, to (tr.)	khushi párnũ,	खुशि पार्नु,
	ramáũnu	रमाउंनु
(intr.)	játi lágnu	जाति लाग्नु
pleased	khushi	खुशि
pleasure	ánanda, harsha	आनन्द, हर्ष
pliant	lulo	लुलो
plot (plan)	yukti	युक्ति
plough	halo	हलो
to	jotnu	जोत्नु
ploughshare	pháli	फालि
pluck, to	tipnu	टिप्नु
plunder	lut	लुट्
pocket	goji, khalti	गोजि, खल्टि
pod	kosá	कोसा
point, to (make pointed)	tikhárũ	तिखार्नु
(show)	dekháũnu	देखाउंनु
pointed	tikho	तीखो
poison	bikh	बिष्
poisonous	bishálu	बिषालु
poke, to	ghochnu	घोच्नु
pole	dandá, gháro	दंदा, घारो
pond or pool	pokhari, taláu	पोखरि, तलाऊ,
(in river)	ráha	रह
poor	kangáli, nirdhani	कंगालि, निर्धनी
porcupine	dunsi	दुम्सी
possessions	dhansampati,	धन्सम्पति,
	jhitimiti	ज्जिटिमिटि

post (letters) (wooden)	dák, hulák kilá	डाक, हलाक कीला
postage (stamp)	lágat tikat	लागत, टिकट
postpone, to	tháti rákhnu	थाति राख्नु
pot (earthen) (cooking) (brass) (flower) (water)	hánri, bhánrá lohótá, garuwá gamlá ghará álu	हांडि, भांड़ा लोहोटा, गरुवा गमला, घड़ा आलू
potatoe	kumále	कुमाले
potter	kutnu, piadhnu	कुट्नु, पिध्नु
pound, to	pokháunnu, jhánu, hánu	पोखाउनु झानु, हानु
(of rain).....	páni besari áunnu	पानी बेसरि आउनु
powder	dhulo, pitho	धूलो, पिठो
power (in one's power)	bal, shakti tábi, bas	बल, शक्ति ताबि, बस
powerful	balliyo	बल्लियो
practice (n) (custom)	báni, behorá	बानि, बेहोरा
pray, to	prárbhanágarunu, pujá garnu	प्रार्थना गर्नु, पुजा गर्नु
precipice	bhir	भीर
prepare, to	tiyar pánu	तियार पानु
present (n.) (gift) to be	dán házir huunu	दान हाजिर हुनु

press, to (down) (squeeze) (crowd) (urge on)	kháudnu nichornu miehnu, ghacheha diznu dhipi láunnu	खाउनु निचोड्नु मीच्नु, घच्च दिनु ढिपि लाउनु
pretend, to	nizu garnu, chhal garnu, topalnu	निउ गर्नु, छल गर्नु, टोपलनु
pretty	sundar, rámmo	सुन्दर, राम्रो
prevent, to	thunnu, chheknu, na diznu	थुनु, छेक्नु, न दिनु
prey	shikár	शिकार
price	dám, mol, bháu	दाम, मोल, भाउ
prick, to	ghochnu, gopnu	घोच्नु, गोप्नु
pride	ghamand, miját	घमण्ड, मिजात
prince	rájkumár	राजकुमार
princess	rájkumári	राजकुमारी
print, to	chhápnu	छापनु
prisoner	kaidi	कैदी
private (secret) (own)	gupta	गुप्त
prize	nij, áphnu	निज् आप्नु
procession (marriage) (funeral)	inám, jitbáji tánt bariyánt, janta	इनाम, जित् बाज तांत बरियांत, जन्त
proficient	malámi	मलामि
profit	sipálu	सिपालु
progress, to	náphá melo sárnu	नाफा मेलो सार्नु

promise, to	báchá garnu	बाचा गर्नु
proof	pramán	प्रमाण
prop, to	tewá lagáuznu	टेवा लगाउनु
protect, to	rakshá garnu, jogáuznu	रक्षा गर्नु, जोगाउनु
prove, to (try out)	jázechnu	जांचनु
(give proof of)	(ko) pramán garnu	(को) प्रमाण गर्नु
provisions (rations)	rasad	रसद
(for field work)	arni	अर्नि
(cooked for a journey)	khájá	खाजा
provoke, to	jiskyáuznu	जिस्क्याउनु
prey, to	chiyáuznu	चियाउनु
pull, to	tánnu	तान्नु
(down)	bhatkáuznu	भत काउनु
punctual	niju	निजु
punctual-in duty	ruju	रुजु
punishment	sajá	सजा
pure	chokho	चोखो
purgative	juláp	जुलाप
purpose	mansá, ichchhe	मन् सा, इच्छे
pursue, to	pachhi pachhi jáuznu	पछि पछि जांनु
pus	pip	पीप
push, to	ghachetnu, dhakká diznu	घचेदनु, धक्का दिनु

put, to	rákhnu	राख्नु
(put on clothes)	láuznu, lagáuznu	लाउनु, लगाउनु
(one above another)	khápnu	खापनु
(put off clothes)	kárnu	काडनु
(put out)	nikálnu	निकालनु
(a)(hand)	pasárnu	पसानु
(b)(light)	nibháuznu, márnu	निभाउनु, मानु
(put down)	jhárnu	झानु
Q		
quagmine	daldal	दल् दल्
quality (n.)	gun	गुण
quarrel (n.)	jhagará	झगरा
to	jhagará garnu, bájhnu	झगरा गर्नु, बाम्नु
quarter a	ek páwá	एक् पावा
queen	ráni, (cards) mim	रानी, मिम्
quench, to (fire, light)	nibháuznu	निभाउनु
question	sawál, prasna	सवाल, प्रश्न
to	sodhnu	सोधनु
quick	ehhito, cháuro	छिटो, चांडो
(at once)	jh wattai	भवट्टै
quickly	ehhitogari	छिटोगरि
quiet	chup	चुप
quietly	chupcháp garí	चुप चाप गरि

R		
race	báji, horábáji	बाजि, होड़ाबाजि
raft	berá	बेड़ा
rafter	karanga	करङ्ग
rag	jhumro	झुम्रो
(in rags)	tháŋgne	थांग्ने
railway line	rel ko lik	रेल को लीक
rain	jhari, páni	झरि पानी
to	páni parnu	पानी पनु
the rains	barkhá	बर्षा
rainbow	indreni	इन्द्रेनी
raise, to	utháuznu, uchálnu	उठाउनु, उचालनु
raisin	kismis	किसमस
rancid	kuheko, tito	कुहेको, तीतो
rank (soldiers in line)	pánti	पांति
(position)	darja	दर्जा
rash n. (i.e. disease)	bibirá	बिबिरा,
(heat)	ghamaurá	घमौरा
rat	musá	मुसा
rate	bháu, dām, mol,	भाउ, दाम, मोल
	lágat	लागत
ration	rasad	रसद
raw	káncho	कांचो
reach, to	(má) pugnu	(मा) पुगनु
(reach out hand)	pasárnu	पसानु
read, to	parhnu	पढ़नु
reading	parhai	पढ़ै

ready	tiyár	तियार
real	khás	खास
reap	kátnu	काटनु
reason (cause)	káran	कारण
rebuke, to	hakárnu,	हकानु,
	dhamkáuuznu	धमकाउनु
receive, to	páuuznu	पाउनु
recent	bharkharko	भर्खर को
recently (just)	bharkhar, aile	भर्खर, ऐले
recognise, to	chinnu	चिनु
recommend, to	sarkáuuznu	सर्काउनु
record, to	tánknu	टांकनु
recover one's senses, to	biuntaznu	बिउतनु
recruit	rangrut	रंगरुट
to	bharti garnu	भर्ति गनु
recruiting	gallá	गल्ला
red	ráto	रातो
reduce, to	ghatáuuznu	घटाउनु
reform, to (put right)	sudharnu	सुधानु
refuse, to	na mannu, manái	न मानु, मनाइ
	garnu	गनु
refuse (rubbish)	aswikár garnu	अस्वीकार गनु
(left overs of food)	kasingar	कसिङर
regiment	jutho	जुठो
register, to	paltan	पलटन
	tánknu	टांकनु

regularly	bárambár	बारं बार
reign, to	rāj garnu	राज गर्नु
rein	lagán	लगाम्
rejoice, to	ramáuṅnu,	रमाउंनु,
	ramáhat garnu	रमाहट् गर्नु
release, to	chhori diṅnu	छोड़ि दिनु
relief (n.) (sentry)	pále, badali	पाले, बदली
religion	dharmma, mat	धर्म, मत
remain, to	rahaṅnu, basnu	रहनु, बसनु
(honorific)	rakshá garnu	रक्षा गर्नु
(stay behind)	parkhanu	पर्खनु
(be left over)	ubranu	उभ्रनु
remainder	báṅki, chhorieko	बांकि, छोड़िएको
	ubreko	उभ्रेको
remember, to	samjhánu	सम्झनु
remind, to	samjháuṅnu	सम्झाउंनु
remove, to	sáṛnu, sarkáuṅnu	सानु, सकाउंनु
rent (tear)	chyátái, phutái	च्याताई फुटाई
(payment)	lágat, tiro, kirái	लागत, तीरो, किराई
repair, to (put right)	sudháṛnu	सुधानु
(mend)	táḷnu, marammat	टाळनु, मरम्मत्
	garnu	गर्नु
repay, to (debt etc.)	tirnu	तीनु
repeat, to	dohoryáuṅnu,	दोहोर्याउंनु,
	pheri bhannu	फेरि भन्नु
repel, to (attack etc.)	pachhi hatauṅnu	पछि हटाउंनु
repent, to	pachhtáuṅnu	पछ्ताउंनु
reproof	dhamki	धमूकि

reprove, to	dhamkáuṅnu	धमूकाउंनु
request	binti	बिन्ति
to	hinti garnu	बिन्ति गर्नु
(ask for)	máṅgnu	मांग्नु
rescue, to	bacháuṅnu,	बचाउंनु
	jogáuṅnu	जोगाउंनु
resolve, to (decide)	thaharáuṅnu	ठहराउंनु
respect (n.)	mán	मान्
to	mán garnu	मान् गर्नु
respectful	mán garne	मान् गर्ने
responsible	jimáwári	जिमावारी
rest (n.)	bishráṁ, bisái,	बिश्राम् बिसाई,
	árám	आराम्
to	bishráṁ garnu,	बिश्राम् गर्नु
	bisáuṅnu	बिसाउंनु
resthouse	pauwá,	पौवा,
	dharmmashála	धर्मशाल
restore, to (give back)	pharkái diṅnu	फर्काई दिनु
(to health)	niko páṛnu	निको पार्नु
result	phal	फल
retire, to (retreat)	pachhi sarṇu	पछि सर्नु
(go back)	pharki jáṅnu	फर्की जान
(come)	pharki áuṅnu	फर्की आउंनु
return, to	pharkanu	फर्कनु
revenue	ámdani	आम्दनि
revise, to (go over again)	dohoryáuṅnu	दोहोर्याउंनु

revolt	rájdroh	राजद्रोह
reward	inám, phal, pratiphal	इनाम, फल, प्रतिफल
rhinoceros	gainrá	गौंका
rib	karang	करङ्ग
rice (growing)	dhán	धान
(uncooked)	cháwal	चावल
(cooked)	bhát	भात
(parched)	chiurá	चिउरा
rich	dhani	धनी
riches	dhan, dhansampati	धन धनसम्पति
ride, to	charhnu	चढ़नु
ridge,	dáurá	डांडा
(sharp)	dhár	धार
right (adj.) (not wrong)	thik	ठीक
(true)	sáuco	सांचो
(opp. to left)	dáhina	दाहीन
(n.) (claim)	adhikár, hakk	अधिकार, हक
rind (of fruit, nuts)	bokra	बोक्रा
ring (circle)	golgherá,	गोलघेरा
(for finger)	mundro, aunthi	मुन्द्रो, औंठी
ringworm	dád, dádrú	दाद, दाद्रु
ripe	pákeko	पाकेको
ripen, to (intr.)	páknu	पाकनु
(tr.)	pakáunu	पकाउनु

rise, to	uthnu	उदनु
(sun)	jhulkanu, udáunu	भूलकनु, उदाउनु
risk	dar, bhay	डर, भय
river (average)	kholá	खोला,
(small)	kholsá	खोल्सा
(large)	nadi, gangá	नदी, गङ्गा
river bed (water course)	kholehá	खोलचा
(dry, sandy)	bagar	बगर
road	báto	बाटो
roast, to (in front of fire)	seknu	सेकनु
(direct on fire)	polnu	पोलनु
(in a pan)	bhutnu	भूदनु
rob, to	lutnu, chornu,	लूदनु, चोर्नु,
	chori garnu	चोरो गर्नु
robber	chor, dáku	चोर, डाकू
robbery	chori	चोरी
rock	dhunga, pahará	ढंग, पहरा
roll, to	behernu, lapetnu	बेहेर्नु, लपेटनु
(of tea)	pelnu	पेलनु
roof	chháná	छाना
room	kothá	कोठा
root	jará	जरा
to (roct up)	ukhelnu	उखेलनु
rope (cord)	dori (thick) rasi	डोरी, रसि
rose, a. (flower)	guláb	गुलाब
(on watering can)	jhinjiri	भिन्जिरि

rot, to (intr.)	kuhuznu	कुहुंनु
rotten	kuhoko	कुहेको
rough	khasro	खस्रो
round (adj.)	gol, bātulo	गोल, बादूलो
n.	chakkar	चक्कर
(prep.)(roundabout)	waripari,	वारिपरि,
	chārai tira	चारै तिर
rouse, to	uthāuunu,	उठाउंनु,
	jagāuunu	जगाउंनु
row, to (boat)	khiyāuunu	खीयाउंनु
n. (noise)	hallá	हल्ला
rub, to	malnu, puchhnu,	मलनु, पूछनु,
	dalnu, michnu	दलनु मिचनु
rubbish	kasingar	कसींगर
ruin (n.)	nás	नास
to	nás párnū	नास पार्नु
rule, (n.)	ain, niyam	ऐन, नियम
to	rāj garnu	राज गर्नु
ruler (person)	rājá, málík	राजा मालिक
run, to	dagurnu	दगुर्नु
(run away)	bhāgnu	भागनु
(run over i.e. over flow)	pokhiunu	पोखीनु
rust	khiyá, (West)	खीया,
	khai	खै
to	khiya parnu	खीय पार्नु

S

sack	borá	बोरा
sacrifice, (n.)	balidán	बलिदान
sacrifice, to	balidán	बलिदान
	charháuunu	चढ़ाउंनु
sad	surtáko, shokit	सुर्ताको, शोकित
saddle (horse)	jin	जीन
(hill pass)	bhanjyáng	भन ज्याङ
sadness	surta, udás, shok	सुर्ता, उदास, शो
sag, to	jholi parnu,	झोलि पार्नु,
	khukulo huunu	खुकूलो हुंनु
sale	bikri, becháí	बिक्रि, बेचाई
(auction)	lilám	लीलाम
saliva	rál, thuk	राल, थूक
salt	nun	नुन
salty (adj.)	nunilo	नुनीलो
salute, to	salám garnu	सलाम गर्नु
(inferior to superior)	dhok diunu	ढोक दिनु
same	yei, ui, tyei	येइ, उइ, त्येइ
(like)	jásto, jhain	जस्तो, भै
sand	báluwá	बालुवा
satisfy, to	chitta bujhu	चित्त बुझु
(with food etc.)	aghāuunu	अधाउंनु
Saturday	sancharabár	संचरबार
saucer	pirieh	पिरीच

save, to (tr.)	bachauznu,	बचाउनु,
(money)	jogáuunu	जोगाउनु
(intr)(escape)	thankyáuunu	थन्क्याउनु
saw	báuchnu	बांच्नु
say, to	árá, ári	आरा, आरी
scabbard	bhannu	भन्नु,
scales (weighing)	dáp, khol	दाप्, खोल्
scar	taráju	तराजु
scarce	dám, tátá	दाम्, टाटा
scarf	kam, kamti	कम्, कम्ति
scatter, to (intr.)	galáband	गलाबन्द
(tr.)	phinjinu,	फिंजीनु,
(seed)	phailanu	फैलनु
scent (usually bad)	phinjáunu,	फिंजाउनु,
(pleasant)	phailáuunu	फैलाउनु
scheme	chbarnu	छर्नु
scissors	gandha	गन्ध,
scold, to	básná	बास्ना
score, a (twenty)	jukti, upáya	जुक्ति, उपाय
scorpion	kaizchi	कैचि
scrape, to (clean off)	gáli garnu,	गालि गर्नु,
scratch, to	dhamkáuunu	धम्काउनु
	kori, bis	कोरी, बीस्
	bichehhi	बिच्छी
	táchhnu	ताछ्नु
	kornu,	कोर्नु,

scream, to	phaharáuunu	फहराउनु
	chichyáuunu,	चिच्याउनु,
	karáuunu	कराउनु
screw (n.)	pech	पेच्
screwdriver	pechkas	पेच् कस्
scum	phinj, gáj	फिंज, गाज्
scurf	chánya	चान्ना
sea	samundra	समुन्द्र
seal (stamp)	chháp	छाप्
to	chhápnu, chháp	छाप् नु, छाप्,
	lagáuunu	लगाउनु
search, to	khojnu	खोजनु
season	ritu, mausim	ऋतु, मौसिम्
seasoned (experienced)	chhipieko	छिपिएको
secret (adj.)	gupta, lukeko	गुप्त, लुकेको
securely	balliyogari	बल्लियोगरि
see, to (catch sight of)	dekhnu	देख्नु
(look at)	hernu	हेर्नु
(meet)	bhetnu	भेट्नु
(understand)	bujhnu	बूझनु
seed	biu, gera	बिउ, गेडा
seedling	biruwá, biu	बिरुवा, बिउ
seedling bed	biyár, byár	बियार्, ब्यार्
seem, to	dekhiznu	देखीर्नु
seize, to	samátnu,	समात्नु,
	samáuunu	समाउनु
	pakranu	पक्रनु

select, to (appoint) (choose)	khatáunu chhántnu	खटाउनु छांतनु
sell, to	bechnu, bikri garnu	बेचनु, बिक्रि गनु
(sell up, action)	lilám garnu	लिलाम् गनु
send, to (for)	patháunu dáknu, boláunu	पठाउनु डाक्नु, बोलाउनु
senior	dáine	दाइने
sentry	pahará	पहरा
separate	alag, beglai, bhindai	अलग्, बेग्लै, भिन्दै
to	chhutyáunu, alag rákhnu	छुट्याउनु, अलग्, राख्नु
September (Sept. 15 Oct. 15)	Asauj	असौज्
seriously ill	sikisti	सिकिस्ति
servant	naukar, dás (f. dási)	नौकर्, दास (दासि)
service (work) (military)	kám naukari	काम् नौकरी
set up, to	ubhyáunu, rakhnu	उभ्याउनु, राख्नु
set out, to (on journey)	hirnu	हिड्नु
sew, to	siunu, siláunu	सिउनु, सिलाउनु
shade	ohhányá	छाया

shake, to (tr.) (intr.) (with fear, fever)	halláunu hilnu kámnu	हल्लाउनु हिल्नु काम्नु
shallow	shim, jangáre	शीम् जकारे
shame	láj	लाज्
shape	rup, anuwár, dawal	रूप, अनुवार, डवल
share to	ansa, bhág, hissá báuru	अंस, भाग, हिस्सा बांड्नु
sharp (knife etc.) (pointed) (quicked witted)	dhárido, lágne tikho	धारीलो, लाग्ने तीखो
sharpen, to (make pointed)	phurtilo, sipálu lágne páru, dápnu, dhár lagáunu	फुर्तीलो, सिपालु लाग्ने पानु, दापनु, धार, लगाउनु
sharpening-stone	tikháru	तिखानु
shave, to (hair) (scrape) (wood)	sán, sili khauráunu, khurkáunu tachhnu	सान्, सीली खौरनु, खुर्काउनु ताछ्नु
sheath	dáb, dáp, khol	दाब्, दाप्, खोल
shed (n.) (cattle) to (clothes etc.)	katerá goth kárnu	कटेरा, गोठ् काड्नु
sheep	bhevrá	भेंडा

shelf	távr, talá, khopá,	टाङ् तला, खोपा,
	tákhá	ताखा
shell (nut etc.)	bokrá	बोक्रा
(egg)	khapati, khoshtà	खपटी, खोष्टा
(gun)	golá	गोला
shelter	ár	आङ्
shepherd	gothálá	गोठाला
shift, to (tran)	sárvu	सानु
shin	nalihár	नलिहार
ship	jaháj	जहाज
shirt,	kámij, kurtha	कमीज, कुर्था
shiver, to	kárvnu	कांनु
shoe	•juttá	जुत्ता
(horse)	nál	नाल्
shoe-maker	sárki	सार्कि
shoot (n.)(of plants)	kopilá, tuso	कोपीलो, टुसो
to (gun etc.)	hárvnu, goli hannu	हानु, गोली हान
shop	dukán	दुकान्
(booth)	pasal	पसल्
shopkeeper	dukándár, pasale	दुकान्दार, पसले
short (not long)	ehhoto	छोटो
(not tall)	honcho, purke	होंचो, पुङ् के
(not enough)	kam	•कम्
shot (bullet)	goli, golá	गोली, गोला
shoulder	kum, kárvdh	कुम्, कांघ्
shout, to	karárvnu	कराउनु

shove, to	ghachetnu,	घचेदनु,
	dhakká dírvnu	धक्का दिनु
show, to	dekhárvnu, pragat	देखाउनु, प्रगट्
	garnu	गर्नु
shower (of rain)	jhari	झरि,
shrine	pawitra sthán,	पवित्र स्थान्
	dhám, thán	धाम्, थान्,
shrub	pothrá	पोथ्रा
shut, to	thunnu, band	थुनु, बन्द
	garnu	गर्नु
(eye)	chimlarvnu	चिमलनुं
sick (adj.)	birámi, madhuro,	विरामी, मधुरो,
	rogi	रोगी
to be	dukhnu, birámi,	दुःख्नु, विरामी
	huvnu	हुनु
(to vomit)	wák wák garnu	वाक् वाक् गर्नु
	ehhárvnu	छादनु
sickness	bethá, rog	बेथा, रोग्
sickle	árvsi	आंसि
side	patti, ehheu	पट्टि, छेउ
(of hill)	pákhá	पाखा
(body)	kákhi, kokhá	काखी, कोखा
sieve	chalne	चाल्ने
sift, to	ehárvnu	चाल्नु
(examine)	járvchvnu	जांच्नु
sight (eye)	najar, drishti,	नजर, दृष्टि,
	dith	डिठ्
(gun)	mákhi, dig	माखि, डिग्

sign	chiznu
(with hand etc.)	sán
(signature)	sahi-chháp
sign, to (signal)	sán garnu
(write name)	sahi garnu or lagáunnu
silence	chup cháp
silent	chup lágne, na bolne, gamilo
silk	resham
silver	cháandi
simple (easy)	sajilo
simply (merely)	kháli, mántrai
sin	páp, kukarmma
since (ago)	bhayo
(because)	kinaki
sinew	kinabhanye
sing, to	nasá
single (one only)	gánnu
(separate)	ek, eklai, eutá
(unmarried)	bhindo, bhindai
singly (one by one)	kanye
sink, to (intr.)	ek ekgari
(tr.)	dubnu
sister (elder)	dubánznu
(younger)	didi
	bainni

चिनु
सान्
सही-छाप
सान् गर्नु
सही गर्नु
(लगाउनु)
चुप चाप
चुप लाग्ने, न
बोलने, गमीलो
रेशम्
चांदी
सजीलो
खालि, माँत्रै
पाप, कुकर्म
भयो
किनकि
किनभन्ये
नास्
गान्नु
एक, एक लै, एउटा
भिन्दो, भिन्दै
कन्ये
एक एक गरि
दुबन्
दुबाउनु
दिदी
बैनी

sister-in-law		
(wife's elder sister)	jethi sásu	जेठीसासु
(wife's younger sister)	sáli	साली
(husband's elder		
sister)	ánmájyu	आंमाज्यु
(husband's younger		
sister)	nanda	नन्द
(husband's elder		
brother's wife)	jethàndidi	जेठांदिदी
	jetháni	जेठानी
(husband's younger		
brother's wife)	dewaráni	देवरानी
(elder brother's wife)	bháujyu	भाउज्य
(younger brother's		
wife)	buwári, buhári	बुवारी, बुहारी
sit, to	basnu,	बसनु,
(with a flop)	thwássa	ठवास्स
	basnu	बस्नु
size	dál, náp	डाल, नाप
skeleton	pinjará	पिञ्जरा
to become a skeleton	pinjará huñnu	पिञ्जरा हुंनु
skill	sip	सीप
skilful	sipálu	सीपालु
skin	chhálá	छाला
(rough)	khálo	खालो
(bark of fruit)	bokrá	बोक्रा
sky	akás, swarga	अकास, स्वर्ग

slack (loose)	khukulo, dhilo, lulo	खुकूलो, ढीलो, लुलो
(not keen, stupid)	dhilo	ढीलो
(lazy)	alchhe	अल्छे
sledgehammer	ghana	घन
sleep (n.)	nind	नींद
to	sutnu, suti jánnu, nind ánnu	सुत्नु, सुति, जानु, नींद आउनु
sleeve	báulá	बाउला
slip to	chipliñnu	चीप्लीनु
slippery	chiplo	चिप्लो
slope	pákhá	पाखा
(steep)	bhirálo	भिरालो
(down hill)	ohrálo	ओह्रालो
(up hill)	ukálo	उकालो
slow	dhilo	ढीलो
small (size)	sáno	सानो
(length)	ehhoto	छोटो
(height)	honcho, purke	होंचो, पुङ्के
(number)	alikatá	अलिकता
small-pox	mài, biphar	माई, बिफर
smart	phurtilo, tejilo	फुर्तीलो, तेजीलो
smear, to	lipnu, lesnu	लीप्नु, लेस्नु
smell (n.)	gandha,	गन्ध
(good)	sugandha, básná	सुगन्ध, बास्ना
(bad)	dugandha	दुगन्ध
to (trans.)	suzgnu	सुङ्नु
(intran)	ganáñnu	गनाउनु

smoke	dhuwán	धूवाँ
to (tobacco)	tamákhu kháñnu	तमाखु खांनु
(fire)	dhuwán áñnu	धूवाँ आउनु
smooth	chillo, masino	चिल्लो, मसीनो
snack (food for journey)	khájá	खाजा
snake	sarpa, sámp, lámkirá	सर्प, सांप, लाम्कीरा
snare (n.)	páso	पासो
to	páso má páñnu	पासो मा पानु
(set a)	páso thápnu	(पासो थाप्नु)
snatch away, to	khosnu	खोस्नु
snore, to	ghurnu	घूर्नु
snow	hiuñ	हिउं
soap	sában	साबन्
sod	chapari	चपरि
soft	káññlo, naram	काउंलो, नरम्
solder	rasán	रसान्
to	rasáñnu	रसाउनु
soldier	tilangá, sipáni	तिलङ्गा, सिपाई
on night duty	bikate	बिकटे
sole (foot)	paitalá	पैतला
(boot)	talá	तला
some (persons)	koi	कोइ
(things)	kehi	केही
(a little)	alikatá	अलिकता
sometimes	kaile kaile	कैलेकैले
somewhere	kahiñ, katai, kahiñ na kahiñ	कहीं, कतै, कहींनकहीं

son	ehhoró	छोरो
son-in-law	juwáin	जुवाई
song	git, gán	गीत, गान्
soon	ehhito, chávro	छिटो, चांडो
soot	dhuwanso	धुवांसो
sorcerer	jhánkri, jaisi	भांक्रि, जैसि
sore (a.)	ghau, chot	घाउ, चोट
(boil)	phoká	फोका
sorrow	shok, surtá, aphshos, kashta	शोक, सुर्ता, अफ़शोस, कष्ट
sort	prakár, kisim, khál	प्रकार, किसिम, खाल
sound (n.)	sor, awáj	सोर, अवाज
(adj.)(fit)	játi, niko, thik	जाति, निकलो, ठीक
to (trans.)	bajáunnu	बजाउनु
(intr.)	bajnu	बजनु
sour	amilo	अमीलो
south	dakkhin	दक्खिन
sow, to	ropnu, biu chharnu	रोपनु, बिउ छनु
spade	belcha	बेलचा
(cards)	hukum	हुकुम
span (of hand)	bittá	बित्ता
spare	pháltu	फाल्टु
(left over)	ubreko	उब्रेको
to	bacháunnu	बचाउनु
(let go)	ehhori dinnu	छोडि दिनु
speak, to	bhannu, kurá garnu	भन्नु, कुरा गर्न

special	khás	खास
spectacles	chasmá	चस्मा
spend, to (money etc.)	kharchá garnu, másnu	खर्च गर्नु मासनु
(time)	bitáunnu, kátnu	बिताउनु, काटनु
spice	masálá	मसाला
spider	mákurá	माकुरा
spill, to (intr.)	pokhnu	पोखनु
(tr.)	pokháunnu	पोखाउनु
spirit	prán, sás, átmá	प्रण, सास, आत्मा
(evil)	bhut, pret, bhutpret	भूत, प्रेत, भूतप्रेत
(alcoholic)	mady, raksi	मद्य, रक्सि
spit, to	thuknu	थुकनु
spleen	phiyo	फीयो
split, to (tran)	chirnu, phárnu	चीनु, फानु
(intr.)	charkaznu	चर्कनु,
spoil, to (tran)	bigárnu	बिगानु
(intr.)	bigraznu	बिग्रनु
spoon	chammacha, dárú	चम्मच, डाडु
spot (mark)	dág, thoplo, chhirká	दाग, थोप्लो, छिर्का
(place)	tháun	ठाउं
spotted	chhirke	छिर्के
spout	tuti	टुटि
sprain, to	markanu, markáunnu	मर्कनु, मर्काउनु

spread, to (intr.)	phailanu,	फैलनु,
(tr.)	phizjinnu	फिज्जिनु
(hands)	phinjáunnu,	फिजाउनु,
spring (water)	ochhyáunnu	ओछ्याउनु
(metal)	pasárnu	पसानु
to (jump)	dhárá, panero	धारा, पनेरो
(water)	kamáni	कमानी
sprout	uphraunnu, kudnu	उफ्रनु, कूदनु
to	umraunnu	उम्रनु
spy	tusá	टुसा
to	pasáunnu	पसाउनु
	chiwá, bhediya,	चिवा, भेदिया,
	jásus	जासुस्
	chiyáunnu, bhed	चियाउनु, भेद
squander	liznu	लिनु
square	másnu	मास्नु
	chàrkune,	चार कुने,
	chárpáte	चार पाटे
squeeze, to	chepnu	चेप्नु
squib	patáká	पटाका
stab, to	ghochnu	घोच्नु
stable (n.)	tabela	तबेला
stage (of journey)	bás	बास
stair	bharyáng, sirri	भरघड, सिङ्गि
(steps)	lisnu	लिसनु
stake (wood)	kilá	कीला
stale	bási	बासी

stalk (n.)	dánth	डांठ
stammer, to	bhak bhakáunnu	भक् भक् आउनु
stammerer	bhakbhake	भक् भके
stamp (postage)	tikat	टिकट
(metal)	chháp	छाप
to (print)	(má) chháp láunnu	(मा) छाप लाउनु
(with foot)	gorále teknu	गोराले टेक्नु
standing	khuttá mánu.	खुट्टा मानु
stand, to	tháro	ठाडो
	ubhiunnu, tháro,	उभीनु, ठाडो
	huunnu, ariunnu	हुनु, अडीनु
(indure, bear)	sahaunnu	सहननु,
star	tárá	तारा
starch	máur	मांड
stare, to	dithlái hernu	डिठ. लाइ हेनु
start, to (movement)	jhasaknu, tarsaunnu	भसक्नु, तर्सनु
(set out)	hiunnu	हिनु
(begin)	thálnu, lágnu	थालनु, लागनु
statement	bakhán	बखान
stay, to	rahaunnu, basnu	रहनु, बसनु
steal, to	ehornu, mosnu	चोर्नु, मोस्नु
steam	báph	बाफ
steel	ispát	इस्पात
steep (adj.)	bhirálo, tháro	भीरालो, ठाडो
step (pace)	kadam	कदम
stick (n.)	láuro, káth,	लाउरो (लौरो), काठ
	chhari	छडी

(fire wood)	dáurá
(drum)	gajá
to (push in)	gopnu
(fasten on)	tánsnu
stiffen, to (intr)	kakriñnu
stiff (adj.)	sáro
still (adj.)	chupcháp, sunsán
(adv.) (until now)	aile sammá
(further)	ajha, aru pani
(nevertheless)	taipani
sting, to (of insects)	ehilnu
(snakes)	dasnu
stirrup	rikáp
stocking	mojá, jaráb
stomach (internal organ)	bhuzri
(abdomen)	pet
stone	dhungá
(fruit)	koyá
stony	dhánre
stoop, to	niuraznu
stooping	ghopto
stop, to (trans.)	thunnu, thámmu,
	roknu
(get in the way)	ehheknu
(intr.) (halt)	arinnu, ubhinu
(wait)	parkhannu
(live)	rahannu
(spend a night)	kátanu, bitnu

दाउरा
गजा
गोप_नु
टांस_नु
कक्_रीनु
सारी
चुप_चाप, सुन_सान_
ऐले सम्मा
अरु, अरु पनि
तैपनि
चील_नु
डस_नु
रिकाप_
मोजा, जराब_
भंङ्गि
पेट_
ढुंगा
कोया
ढाँडे
निउरंनु
घोप्टो
थुनु, थाम्नु,
रोक्_नु
छेक्_नु
अडीनु, उभीनु
पखंनु
रहंनु
काट_नु, बित_नु

storey	talá	तला
storm	ándhi, batás	आंधी, बतास_
stormy	batáse	बतासे
story	kathá	कथा
straight (adj.)	sojo, sidhá	सोजो, सीधा
straighten, to	sojo párnú,	सोजो पार्नु,
	sojyáuznu	सोन्याउंनु
strange (adj.)(foreign)	pardeshi	पर्देशी
(wonderful)	udekko	उदेक्_को
(unknown)	nachineko	नचिनेको
stranger (foreigner)	pardeshi, bideshi	पर्देशी, बिदेशी
(milit.)	altu-phaltu	अल्टु-फल्टु
	mánehbhe	मान्जे
strap	phitá, tasmá	फिता, तस्मा
stream	kholá, kholchá	खोला, खोल_चा
strength	bal	बल
stretch, to (legs, hand)	pasárnu	पसानु
(pull out)	tánnu, lamkáuñnu	तान्नु, लम्काउंनु
(intr.)(country etc.)	pasriñnu	पस_रीनु
strike, to (beat etc.)	hirkáuñnu, pitnu	हिकउंनु, पिट_नु
(bullet striking a man)	dat. of subj. +	
	lágnuलाइ लाग_नु
(clock)	bajnu	बज_नु
string	dori	डोरी
strip, to	nikhárnu	निखार्नु
(clothes)	kárnu	काड_नु
(steal the lot)	lutnu	लुट_नु

stroke, to	masárnu	मसार्नु
strong	balliyo	बल्लियो
struggle, to (fight) (try hard)	larnu, jujhnu mihi/nat garnu jatan garnu	लड़नु, जुझनु मिहीनत् गर्नु जतन् गर्नु
stumble, to	thes lágnu, thokar lágnu	ठेस् लागनु, ठोकर लागनु
stump	thutá	ठुटा
stupid	látá, murkha, lathepro	लाटा, मूर्खा, लठेप्रो
subject (of country) (matter)	parjá, prajā kura	पर्जा, प्रजा कुरा
substitute (n.)	badalá	बादला
succeed, to (intr.)	jitnu, suphal huẓnu	जीतनु, सुफल हुंनु
such (like this) (like that)	yasto tyasto	यस्तो त्यस्तो
suck, to	chusnu	चूसनु
suddenly	ekási	एकासी
suffer, to (endure)	sahaẓnu	सहनु
sufficient	pugdo, mukta	पुगदो, मुक्त
sugar (white) (brown)	ehini guẓr	चीनी गुडं
sugarcane	ukhu	उखु
suitable	suwáẓdo, uchit	सुवाउंदो, उचित
sulphur	gandhak	गन्धक

summer	ghám ko din, garam ritu	घामको दिन गर्मऋतु
summit	tuppá, tháplo	टुप्पा, थाप्लो
summon, to (call)	dáknu, boláuznu	डाकनु, बोलाउनु
sun	ghám	घाम
Sunday	áitabár	आइतबार
sunrise	surjunday	सुर्जउदय
sunset	surjast	सुर्ज अस्त
superfluous	jyásti	ज्यास्ति
supervise, to	dekhbal garnu	देख बाल गर्नु
support, to (take care of)	hercháhá garnu sambhálnu, thámnu	हेर् चाहा गर्नु सम्भालनु, थामनु
suppress, to	pálnu	पालनु
surprise (n.) to	daman garnu udek, achambha udek or achambha	दमनगर्नु उदेक, अचम्भ उदेक, अचम्भ
to be	párnu udek mánnu chhakka mannu	पार्नु उदेक मान्नु छक मान्नु
surprising (adj.)	udekko	उदेकको
surround, to	ghernu	घेर्नु
survive, to	báñchi rahaẓnu jiunde rahaẓnu	बाँचि रहनु जीउंदे रहनु
suspicion	shanká	शंका
swallow, to	nilnu	निलनु

sweet	pasiná	पसीना
to	pasiná áuznu	पसीना आउनु
sweep, to	barhárunu	बढ़ानु
up	sóhrnu.	सोहनु
sweet (adj.)	mitho, guliyo	मीठो, गुलीयो
(n.)	mithái	मीठाइ
sweeten, to	guliyo párunu	गुलीयो पारुनु
swell, to	suniznu, phuliznu	सुनीनु, फुलीनु
(be inflamed)	sujnu	सुजनु
swim, to	páurnu, pauri	पौरुनु, पौरि
	khelnu	खेलनु
swing, to (flourish	macháuznu	मचाउनु
khukri)	ping	पिङ्ग
(n.)	murchhá	मुर्छा
swoon	tarvár	तरवार
sword	garm bethá	गर्मबेथा
syphilis	pichkári	पिचकारी
syringe		
T		
table	mej	मेज
tail	puchehhar	पुच्छ
(coins)	chháp, khat	छाप, खत
take, to	liznu, lagnu	लिनु, लगनु
(catch in hand)	samátnu	समातनु
(away)	laijánu, sárnu	लैजानु, सारुनु
(off hat etc.)	jhiknu, utárunu	झिक्नु, उतारुनु
(off clothes)	kárnu	काड़नु

(out)	nikálnu	निकालनु
(in, deceive	dhoká diznu,	धोका दिनु
	chhal garnu	छलनु
	dhántnu	ढांटनु
catch hold of)	pakraunu	पक्रनु
(up)	ntháuznu	उठाउनु
tale	kathá, bakhán	कथा, बखान
talent (ability)	shakti, gun	शक्ति, गुण
talk, to	kurá garnu, bolnu	कुरा गर्नु, बोलनु
tall	algo	अलनु
tame	páleko	पालेको
tap	páni ko kal	पानी को कल
tape	phitá	फिता
target	chánd	चान्द
taste	swád	स्वाद
tasty	swádilo	स्वादीलो
taste, to	chákhnu	चाखनु
tea	chiyá, cháh	चिया, चाह
teach, to	sikáuznu	सिकाउनु
	parháuznu	पढ़ाउनु
teacher (man)	guru bábu	गुरु बाबु
(woman)	guru áamá	गुरु आमामा
tear (n.)	áusu	आंसु
tear, to	chyátnu	च्यातनु
(cloth)	phárunu	फारुनु
teat	thun	थुनु
telescope (binoculars)	durpin	दुपिन

tell, to (a story etc.)	bhannu	भन्नु,
temper (of blade of khukri)	bayán garnu	बयान्गर्नु
temple (head)	páin	पाईन्
tender (young) (fine)	mandir, dhám	मन्दिर् धाम्
tent	kapál, siri, kansiri	कपाल्, सिरि, कन्सिरि
tent-peg	kaunlo	काउंलो
tent-pole	kalilo	कलीलो
terrace (of field)	masino	मसीनो
test	pál, derá,	पाल्, डेरा,
to	chholdári	छोल् दारी
testicle (and all vital parts)	mekh, kilo	मेख्, कीलो
than	dandá	डंडा
thank, to	garo, gará	गरो, गरा
that (pronoun) (conjunction)	jáneh	जांच्
thatch (grass) to	jánehnu, jáneh garnu	जांच् नु, जांच् गर्नु
thaw, to	gulá, sandhi	गुला, संधि
theft	bhandá, dekhi	भन्दा, देखि
	gun mánnu,	गुण मान्नु,
	dhannebád garnu	धन्नेबाद् गर्नु
	tyo	त्यो
	bhani, bhanera	भनि, भनेर
	khar	खर्
	ehhánnu	छाउंनु
	galnu	गल् नु
	chori	चोरी

then	taba	तब
there	wahán, tyahán	वहां, त्यहां
therefore	yeskàran, yeslági	येसकारण, येस लगी
thick (jungle etc.) (fat)	báklo	बाक्लो
thief	moto	मोटो
thigh	chor, dàku	चोर, डाकू
thin (things) (persons)	tikhrá, sámprà	तिख्रा, सांप्रा
thing (material) (idea, mental)	pátlo	पातलो
think, to	dublo	दुबलो
thirst (to be thirsty)	thok, jinis	थोक, जिनिस्
this	kurá	कुरा
thorn	bichàr garnu,	बिचार गर्नु,
thought	sochnu	सोचनु
thread	tirkhá	तिर्खा
threaten, to	lágnu + dat of subj.	तिर्खा लाग् नु
throat (exterior) (interior)	yo	यो
throw, to (with aim)	kárrà	कांडा
thumb	bichár, man	बिचार, मन
	dhágo	धागो
	dhamkáuñnu,	धमकाउंनु,
	dar dekháuñnu	डर् देखाउंनु
	galà, ghichro,	गला, घिच्रो,
	gardan	गदर्न
	gháñti	घांति
	phálnu, phezknu	फाल् नु, फेक् नु
	hánnu	हान्नु
	burhi áuñli	बुढि आउंली

thunder	garjan	गर्जन
Thursday	bihibar	बिहिवार
thus (in this way)	yesari, yaso	मसरी, यसो
tidy	thikthák	ठीक ठाक
to	thikthák páru,	ठीक ठाक पारु
	sudháru	सुधानु
tie, to	báandhu	बांधनु
tiger	bágh	भाग
tight	sáuguro	सांगुरो
tighten, to	kasnu	कसनु
time	belá, samay	बेला, समय
(times e.g. 2 times)	khep, pherá, palta	खेप, फेरा, पपट
tip (top)	tuppá	टुप्पा
tire, to (get tired)	tháknu	थाकनु
tobacco	tamákhu	तमाखु
to-day	áju	आजु
toes	panje	पंजे
tomato	rámberá	रामभेरा
tomb	chihán	चिहान
tomorrow	bholi	भोलि
tom-tom	mádhál	माधल
tongue	jibro	जिब्रो
too (also)	pani	पनि
(e.g. too big)	sáhrá, agghor	साह्रै, अग्घोर
tool	hatiyár	हतियार
tooth	dánt	दांत

tooth-paste or tooth powder	misí, manjan	मिसि मज्जन
top (hill etc.)	tuppá	टुप्पा
(ridge, slope)	tháplo	थालो
(lid)	dhakani	ढकनि
(spinning toy)	bhurung	भुरुङ्ग
torch (wood)	ránko	रांको
(electric)	bijuli batti	बिजुलि बत्ति
torrent (water-fall)	chhángo	छांगो
(sudden spate)	bhal	भल
tortoise	kachhuwá	कछुवा
touch, to	chhámnú, chhunnu	छामनु छुनु
towards (in the direction of)	tira	तिर
town	sahar	सहर
trace, track (of an animal)	goho, gorento	गोहो, गो रेंटो
(foot print)	páilo	पाइलो
(path in jungle)	goho	गोहो
(sign)	chiznu	चिनु
trade	lenden, bepár	लेन्देन्, बेपार
to	lenden garnu,	लेन्देन् गर्नु
	bepár garnu	बेपार गर्नु
	bepári	बेपारी
trader	drohi	द्रोही
traitor	kuchnu, kulchanu	कुचनु, कुलचनु
trample, to	sáru, sarkáuznu	सानु, सर्काउनु
transfer, to		

transplant, to	sárnu	सारुनु
trap	pàso, dharáp	पासो, धराप
to	pàso mà párnũ	पासो मा पारुनु
(to set a)	pàso thàpnu	पासो थापनु
travel, to	yátrá garnũ,	यात्रा गर्नु,
	dulnu	डुलनु
traveller	yátri	यात्री
treachery	kapat, chhal	कपट, छल
tree	rukh	रुख
(small, green stem)	bot	बोट
tremble, to	kànmnu	कामनु
trench	kháwá, morehá	खावा, मोर्चा
trial (test)	jàuch	जांच
(legal)	niyá, nisàph	निया, निसाफ
triangle	trikon	त्रिकोण
tribe	gotra, thar, pad	गोत्र, थर, पद
trick	chhal, dhoká	छल, धोका
trick, to	chhalnu, dhoká	छलनु, धोका,
	diznu, thagnũ	दिनु, ठगनु
trigger	libri	लिब्रि
trip, to (intr.) (fall)	thes lágnu, thokar	ठेस लागनु, ठोकर
	khànu, lotnu	खांनु, लोटनु
(tr.)	aljháunnu, dáu	अल भाउनु, ढाउ
	làunnu	लाउनु
trouble	dukh, kashta,	दुःख, कष्ट,
	lanthà, surtá	लन्ठा, सुर्ता
to (tr.)	dukha diznu,	दुःख दिनु,
	satáuunnu	सताउनु

trousers	suruwal	सुरुवाल
true	sá»cho, thik	सांचो, ठीक
trunk (of tree)	murhá	मूढा
(box)	sanduk, bàkas	सन्दुक, बाकस
(body)	dhár	ढाड़
trust, to	(máthi) bishwás	(मथि) विश्वास
	ràkhnu	राखनु
truth	sánchei», satya	सांचेई, सत्य
try, to (prove)	já»chnu, bichàr	जांचनु, बिचार
	garnũ	गर्नु
(legal)	(ko) niyá garnũ,	(को) निया गर्नु
	nisàph garnũ	निसाफ गर्नु
(make attempt)	mihinat garnũ,	मिहित गर्नु,
	khøjnu, jatan	खोजनु, जतन
	garũ, bal garnũ	गर्नु, बल गर्नु
tube	nali	नलि
Tuesday	Mangalabár	मंगलबार
turf	chapani	चपरि
tumeric	hardi, besàr	हार्द, बेसार
turn (bend)	ghumti	घुम्ती
(in games etc.)	pálo	पालो
to (intr.) (round)	ghumnu	घुमनु
(aside)	phirnu,	फिरनु
	pharkannũ	फर्कनु
(tr.)	ghumàunnu,	घुमाउनु
	phiràunnu,	फिराउनु,
	pharkàunnu	फर्काउनु
(by turns)	pàlo pàlo	पालो पालो

turnip	salgam	सल_गम_
task	dará	दारा
twice	dui khep	दुइ खेप_
(multiplication)	dui guná	दुइ गुना
twig	páluwá, sikrá,	पालुवा, सिक्रा,
	sinko	सिन्को
	jamle	जम्ले
twin		
twist, to (tr.)	bátnu	बाट_नु
(twine around)	behernu	बेहेनु
(roll up)	nimáthnu	निमाठ_नु
(turn forcibly)	karkánu	कर्कनुं
(intr.)(of roads)	bángo, terho	बाङ्गो, टेढो
twisted		
U		
ulcer	gháu, khatero	घाउ, खटेरो
umbrella	ehháta	छाता
unaided	áphai, eklai	आफै, एकलै
unaware	ajánko	अजान्को
uncivilised	jangali	जंगली
uncle (father's elder brother)	jethà bá	जेठा बा
(father's younger brother)	kànehhá bá	कान्हा बा
(father's side)	káká	काका
(mother's side)	mámá	मामा
(father's elder sister's husband)	pusài	पुसाई
unelean	mailo	मैलो
(ceremonial)	ashuddha, jutho	अशुद्ध, जुठो

unconscious	bihoshi, bicheti	बिहोशी, बिचेती
under (on lower level)	tzala	तल
(underneath)	muni	मुनि
understand, to	bujhnu	बुझ_नु
undo, to (loosen)	kholnu,	खोल_नु
	phukánu	फुकाउनु
undulating	alghozho	अल_मोहोचो
unexpected	ekkási ko	एकसिको
unfit	raddi	रदी
unfortunate	abhági	अभागि
uniform	urdi	उर्दी
uninhabited	nirjan, sunne	निर्जनं, सुन्ने
unite, to	jornu	जोनु
(twist together e.g. wire)		
unjust	gáusnu	गांस_नु
unkind	anyái	अन्याई
unmarried	nishthur	निष्ठुर
unpleasant	kanye	कन्ये
unripe	najáti, narámro	नजाति, नराम्रो
untidy	kánehho	कांचो
up	bhasári	भसारि
(upwards)	mathi	माथि
(as for as)	mástira	मास्तिर
upper	samma	सम्म
upright	máthillo	माथिल्लो
uproot, to	tháro, sojo, sidhá	ठाडो, सोजो, सीधा
	ukhelnu	उखेल_नु

upset, to
upside-down
urinate, to

urine
useful
useless

V

vaccinate, to
vaccination
vain (in vain)
(proud)

valley
value
vanish, to
vault, to
vegetable
(cooked)

vein
venereal disease
vengeance
vertical
very (adv.)
vessel (food)
(ship)
vice

laráuznu
ulto-sulto
mutnu, pisáp
garnu
mut, pisáp
kámko, kámlágdo
raddi, bikáme

khopáuznu
khopái
suddhai, byarthai
ahankári,
ghamandi
ghánch
mol, dàrn
alpinnu
náughnu
sàg, sàgpát
tarakári
nàsá
garmi
sáto, badalá
tháro
dherai, sahrái
bhàurà
náu, dungá, jaháj
páp, adharmina

लडाउनु
उल्टो-सुल्टो
मुत्तनु, पिसाप
गर्नु
मूत, पिसाप
काम् को, काम् लाग्दो
रही, बिकामे

खोपाउनु
खोपाई
सुद्धै, व्यर्थै
अहंकारी,
घमण्डी
घांच
मोल् दाम्
अल् पीनु
नाघ्नु
साम्, साम् पात्
तरकारी
नासा
गर्मी
साटो, बदला
ठाडो
धेरै, साहै
भांडा
नाउ, डुंगा, जहाज
पाप, अधर्म

vicinity
victory
village
vinegar
virtue (good quality)
vision
visit
to

(honorific=to stay
a short time)

voice
vomit, to

vulture

W

wade, to
wager
wages (daily)
(monthly)
(milit)
waist
waist-coat
wait, to

wake, to (intr.)
(tr.)

chheuchháu
jay, bijay, jit
gáu, basti
sirká
gun
drishti, najar
bhet
bhetnu, darsan
garnu

pálnú
sor, shabda
chhádnu,
wák wák garnu
giddha

tarnu
hor, báji
bani, jyálá
talab
tankhá
kammar
áskot, bhot
parkhaznu,
parkhi basnu
thámnu
jágnu, uthnu
jagáuznu

छेउछाउ
जय, बिजय, जीत
गाउं, बस्ती
सिर्का
गुण
दृष्टि, नजर
भेट
भेट्नु, दर्सन
गर्नु

पाल्नु
सोर, शब्द
छादनु,
वाक् वाक् गर्नु
गिद्ध

तर्नु
होर, बाजि
बनि, ज्याला
तलब
तन्वा
कम्मर
आस्कोट्, भोटो
पर्खनुं,
पर्खि बस्नु
थाम्नु
जागनु, उठनु
जगाउनु

walk, to	hinnu, hiarnu, dulnu	हिन्नु, हिर्नु, कु- डुल, नु
walking-stick	lanro	लौरो
wall	parkhál, dewál	पर्खाल, देवाल
(inner)	bhittá, gáro	भित्ता, गारो
walnut	okhar	ओखर
wander, to (ramble)	dulnu	डुल, नु
(go astray)	abáto lágnu	अबाटो लाग, नु
want, to	mángnu,	मांग, नु,
(desire strongly)	(lai) cháhiznu	(लाइ) चहीनु
war	khojnu	खोज, नु
war (water etc.)	laráin, dháwá	लडाई, धावा
(weather)	táto	तातो
(cloth etc.)	garam, nyáno	गरम, न्यानो
to (tr.)	nyáno	न्यानो
(warm oneself by fire)	tátáunnu	ताताउनु
warmth	ágo tápnu	आगो ताम, नु
warn, to	ráp, garmi	राप, गर्मी
warning	chetáunnu	चेताउनु
wash, to (tr.)(clothes)	chetái	चेताई
(booking pots etc.)	dhuznu	धुनु
(intr.)(bathe)	mánjhu	मांज, नु
wasp	nubáunnu	नुहाउनु
watch, to (look at)	aringal, báruo	अरिङ्गल, बारुतो
watch (n.)	hernu	हेर्नु
watchful	ghari	घरी
	chankha	चंख

water •	páni, jal	पानि, जल
to	bhijháunnu, (má) páni hálnu	भिजाउनु, (मा) पानी हाल, नु
water-wheel	ghatta	घट्ट
water-course		
(dug in ground)	kulo	कुलो
(natural)	kholchá	खोल, चा
water-fall	chhángo, chára	छांगो, छारा
waterproof	barsáti	बर्साति
wax (candle)	mom,	मोम,
(ear)	guji	गुजि
(sealing)	láhá	लाहा
way	báto	बाटो
(manner)	rit, upáya	रीत, उपाय
weak	nirballiyo, dublo	निर्बलियो, दुब्लो
(of light)	madhuro	मधुरो
wealth	dhan, sampati	धन, सम्पति
wealthy	dhani	धनी
weapon	hatiyár	हतियार
wear, to (clothes)	láunnu	लाउनु
(put on clothes)	lagáunnu	लगाउनु
(wear away)	khiyáunnu	खीयाउनु
(wear out)	thotriunnu	थोत्रिनु
weariness	thakài	थकाई
weary	thákeko	थाकेको
to be	tháknu	थाक, नु
weave, to	bunnu	बुन्न

wedding	byáhá	ब्याहा
wedge	phesá, chur	फेसा, चूर्
Wednesday	budhabár	बुधवार
weed	jhár	भार
to	gornu	गोड़नु
week	sátá	साता
weep, to	ruʷnu	रुनु
weigh, to	taulnu	तौलनु
weight	bhár	भार
well (n.)(water)	kuwá, inár	कुवा, इनार
adj. (healthy)	játi, niko	जाति, निको
(adverb.)	ramro	राम्रो
West	Pachehhim	पच्छिम
wet	bhijeko, chiso	भिजेको, चीसी
to	bhijáʷnu	भिजाउनु
wheat	gahun	गहुं
wheel	chakrá	चक्रा
whirlwind	bhumari	भुमरी
whistle	siti	सिटि
to	suskáʷnu	सुस्काउनु
white	seto	सोतो
white-ant	dhamiro	धमीरो
whitewash	chuna	चुन
whole (complete)	pura	पूरा
(all)	sabai	सबै
all-day	din bhari	दिन भरि
whore	pàtar, besyá	पातर, बेस्या

wick	(batti ko) dár	(बत्ती को) दार
wicked	dushta, pápi	दुष्ट, पापि
wide	gajilo	गजीलो
widow	bidhuwi, ráuri	बिधुवी, रांडी
widower	bidhuwá, ráuro	बिधुवा, रांडो
wife	swásni, patni	स्वासो, पत्नी
wife's family home	maite ghar, máit	मैते घर, माइत
willing	khushi, ráji, man pareko	खुशि, राजि, मन परेको
win, to	jitnu	जीतनु
wind	háwá, batás	हावा, बतास
window	jhyál	भयाल
windy	batáse	बतासे
wing	pakhetá	पखेटा
winter	hiundo, járo ko din	हिउंदो, जाडो को दिन
wipe, to	puchhnu	पूछनु
wisdom	buddhi, gyán	बुद्धि, ज्ञान
wise	buddhimán, gyán	बुद्धिमान, ज्ञानी
wish	ichchhe	इच्छे
to	mángnu, khojnu	मांगनु, खोजनु
witch	bokshini, jháʷkreni	बोकशीनी, भाक्रेनी
withdraw, to (tr.) (intr.)	sarkáʷnu sarkaʷnu, pachhi hatnu	सर्काउनु सर्कनुं पछि हटनु

wither, to (intr.)	oiliznu	ओइलीउंनु
(tr.)	oiláuznu	ओइलाउंनु
witness (legal)	sákshi	साक्षी
(one who saw)	gwáhi	गवाही
woman	áimái, stri	आइमाइ, स्त्री
wonder, to	udek mánnu	उदेक् मान्नु
	ehhakka parnu	छक्क पर्नु
wonderful	udekho	उदेक् को
wood (forest)	ban, jangal	बन, जंगल
(timber)	káth	काठ
(fire-wood)	dáurá	दाउरा
wool	un	ऊण
woollen	uni, unko	ऊणी, ऊणको
word	kurá, bachan,	कुरा, बचन
	shabda	शब्द
(news)	samaehár	समचार
work	kám, káj	काम, काज
to	kám garnu	काम गर्नु
world	sansár, duniyá	संसार, दुनिया
	prithiwi	पृथिवी
worm	kirá	कीरा
(earth w.)	garreulá	गंडेउला
(thread w.)	jugá	जुगा
(tape w.)	cheptejugá,	चेप टेजुगा,
	námlejugá	नाम्लेजुगा
(hook w.)	churná	चूर्ना

worn out	thotro	थोत्रो
(tired)	thákeko	थाकेको
worship	pujá, sewà	पूजा, सेवा
to	pujá garnu	पूजा गर्नु
worthy	yogya, jogya	योग्य, जोग्य
wound	ghán, chot	घाउ, चोट
to	chot párnú	चोट पार्नु
wounded	gháyal	घायल
wounded, to be	gháyal huznu	घायल हुनु
wrap, to (around)	behernu, lapetnu	बेहेर्नु, लपेट्नु
wreck, to	nàs párnú	नास पार्नु
wrestle, to	dáu khelnu	दाउ खेलनु
wring, to (clothes)	nichornu	निचोर्नु
(hands)	haláuznu	हलाउंनु
wrist	nári	नारि
write, to	lekhnu, likhnu	लेख्नु, लिख्नु
Y		
yard (measure)	gaj	गज
(courtyard)	ághan	आघन
yawn, to	hài kàrnú	हाई काड्नु
year	barsha, sál	बर्ष, साल
yearly	barsheni	बर्षेनी
yellow	pahenlo	पहेलो
yesterday	hiju	हिजु
yet (adv.)	aile samma	ऐले सम्म
(conj.)	taipani	तैपनि

yoke	juwá	जूवा
(couple)	hal, jorà	हल, जोड़ा
young	sàno, tanheri,	सानो, तन्हेरि,
	bharkhar ko	भर्खर को
younger	kánchho	कान्छो
youth (abstract)	jobhàn	जोभान्
(young man)	tanheri	तन्हेरि
(young woman)	taruni	तरुणि
Z		
zealous	ràpilo, tàtioko	रापीलो, तातीएको
zero	sunna	सुन्नु
zinc	khàpre	खाप्रे

